

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU SIEDLISK PRZYRODNICZYCH W LATACH 2009-2011

Spis treści

PODSUMOWANIE WYNIKÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH:	2
1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku	2
1310 Śródlądowe błotniste solniska z solirodkiem (<i>Salicornion ramosissimae</i>)	4
1330 Solniska nadmorskie (<i>Glauco-Puccinietalia</i>)	5
2160 Nadmorskie wydmy z zaroślami rokitnika	7
2170 Nadmorskie wydmy z zaroślami wierzy piaskowej	9
2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	11
3110 Jeziora lobeliowe	13
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	15
3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	18
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	21
3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i>)	24
3240 Zarośla wierzy siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część - z przewagą wierzy)	25
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	27
4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralicis</i>)	29
4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>)	31
4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	32
4080 Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzy lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiacae</i>)	35
5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych	38
6150 Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	40
6170 Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	42
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	44
6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	47
6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	50
6510 Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	51
6520 Górskie łąki kośne	55
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	58
7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	61
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	64
8120 Piargi i gołoborza wapienne ze zbiorowiskami <i>Papaverion tatrici</i> lub <i>Arabidion alpinae</i>	66
8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	68
8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	69
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	71
8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (<i>Arabidopsidion thalianae</i>)	74
9140 Środkowoeuropejskie, subalpejskie i górskie lasy bukowe z jaworem oraz szczawiem górskim	76
9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	78
9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	81
9190 Kwaśne dąbrowy	82
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	84
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i>)	86
9420 Górski bór limbowo-świerkowy (<i>Pino cembrae-Piceetum</i>)	89

Podsumowanie wyników dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych:

(kolejność gatunków wg. kodów siedlisk przyrodniczych)

Uwaga: prezentowane na wykresach wartości podawane są dla poszczególnych stanowisk; wartość w % - odnosi się do ocen wystawionych dla badanych stanowisk. Należy podkreślić, że w przedstawionych zestawieniach nie bierze się pod uwagę powierzchni stanowisk; tylko ich liczbę. Z drugiej strony przy standardowej procedurze wyznaczania stanowisk ich powierzchnia w obrębie każdego z typu jest zbliżona; ponadto na ogół odpowiednio duża liczba powtórzeń umożliwia uniknięcia związanego z tym błędu. W opisie poszczególnych siedlisk podano dotychczasowe (na podstawie raportów przekazanych przez Polskę Komisji Europejskiej w 2007 roku) i obecne oceny ogólne, natomiast w nawiasie podano wartości poszczególnych parametrów (powierzchnia, specyficzna struktura i funkcje oraz perspektywy zachowania).

1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 15 stanowiskach w regionie kontynentalnym. Dziewięć spośród tych stanowisk zlokalizowano w czterech obszarach Natura 2000 (Kaszubskie klify PLH220072, Poddębskie klify PLH220100, Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH320017, Wolin i Uznam PLH 320019), natomiast pozostałe 6 stanowisk – poza siecią Natura 2000.

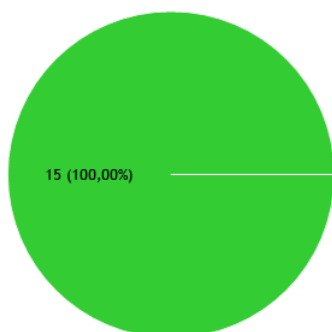
Wynik: 60 % stanowisk oceniono na U1, natomiast 40 % na FV. Na obniżenie oceny wpłynęły zarówno wskaźniki geodynamiczne klifu i plaży, jak i wskaźniki geobotaniczne. Najgorzej oceniano takie wskaźniki jak: zjawiska geodynamiczne na stoku, stan zachowania dolnej części klifu, obecność charakterystycznych drzew, zasięg napływu morza na plażę, obecność charakterystycznych krzewów.

Główne zagrożenia – wśród obserwowanych zagrożeń płynących ze strony człowieka głównymi wydają się penetracje siedlisk przez turystów oraz rozwijająca się turystyka. Należy podkreślić, że na części klifów jest prowadzona intensywna wycinka lasu, co przyczynia się do zmiany stosunków wodnych i destabilizacji klifu. Ponadto w kilku miejscach prowadzi się prace związane z ochroną brzegów, co ingeruje w naturalność procesów i siedlisk.

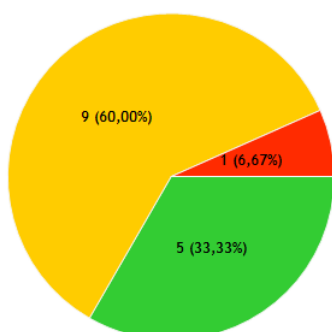
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

1230 – REGION KONTYNENTALNY

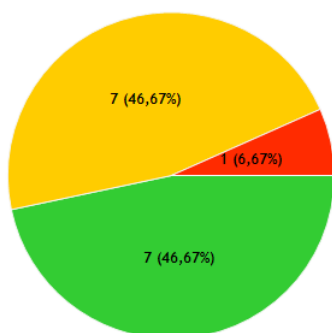
Parametr: powierzchnia



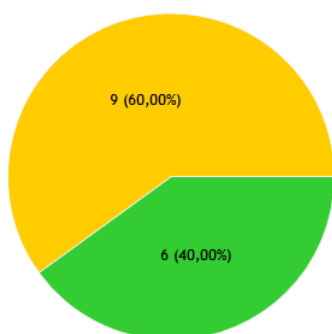
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

1310 Śródlądowe błotniste solniska z solirodukiem (*Salicornion ramosissimae*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009.

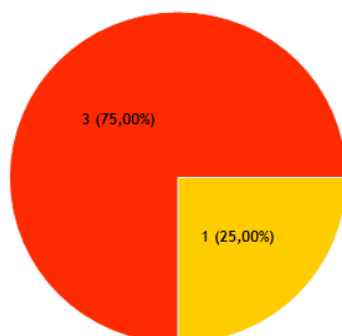
Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 3 stanowiskach w trzech obszarach Natura 2000 i na jednym stanowisku poza obszarem Natura 2000. Dwa spośród badanych stanowisk mają charakter naturalny, natomiast pozostałe dwa – półnaturalny, czy wręcz antropogeniczny (okolice starych tężni w Ciechocinku). Badania objęły wszystkie naturalne stanowiska tego siedliska w Polsce i najistotniejsze stanowiska o genezie antropogenicznej. Nie objęto badaniami jedynie stanowisk znajdujących się bezpośrednio przy funkcjonujących zakładach przemysłowych i uzależnionych o wpływu zasolonych ścieków.

Wynik: Siedlisko przyrodnicze występuje skrajnie rzadko i na bardzo małych powierzchniach (0,2 ha, 2 ary, a pozostałe – poniżej jednego ara) w związku z tym jest bardzo zagrożone. Powierzchnia tego siedliska niewątpliwie znacznie się zmniejsza od kilkudziesięciu lat (w latach 50-tych występowało znacznie częściej).

Żadne z badanych stanowisk nie jest dobrze zachowane, a zaledwie jedno uzyskało ocenę ogólną U1 (stanowisko w obszarze Dolina Parsęty). Obecnie na obu naturalnych stanowiskach czynnikiem antropogenicznym, zagrażającym aktualnie lub potencjalnie jest odwadnianie siedliska. Ponadto najlepiej zachowane stanowisko w okolicach Kołobrzega, jest bezpośrednio zagrożone w związku z planowaną budową obwodnicy tego miasta. Po uzgodnieniach na etapie planowania przedsięwzięcia przebieg drogi został zmodyfikowany, tak aby bezpośrednio nie zniszczyć siedliska, ale nadal planowana bliskość, a także późniejsze użytkowanie drogi może prowadzić do pogorszenia stanu tego stanowiska. Najlepsze perspektywy zachowania ma stanowisko Ciechocinek 2, położone w parku kulturowym przy starej tężni. Pozostałe stanowiska wymagają wprowadzenia bezpośredniej formy ochrony powierzchniowej. Badania potwierdzają złą diagnozę stanu siedliska z raportu w roku 2007. Drobna różnica dotyczy parametrów – lepiej oceniano specyficzną strukturę i funkcję, natomiast gorzej perspektywę zachowania. Przestanką do tej zmiany oceny może być wprowadzenie odrębnego pakietu dla ochrony słonorośli w programie rolnośrodowiskowym oraz ochrona większości stanowisk w obszarach Natura 2000.

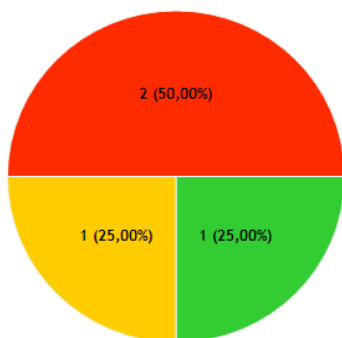
1310 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

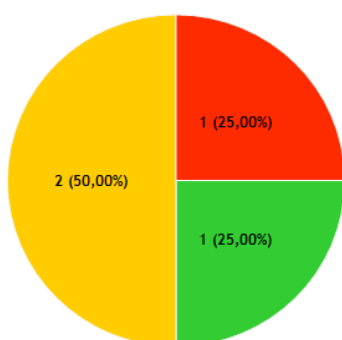


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

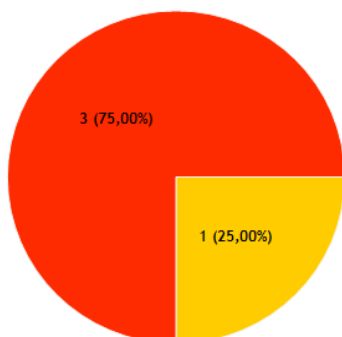
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

1330 Solniska nadmorskie (*Glauco-Puccinietalia*)

Siedlisko występuje w regionie: **CONT**. Badania prowadzono w latach: 2009.

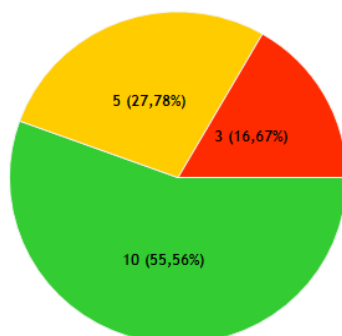
Przeprowadzone badania: Monitoringiem objęto wszystkie obszary (7) ich występowania i niemal wszystkie stanowiska (18) tego siedliska przyrodniczego w Polsce. Wszystkie stanowiska znajdują się w obszarach Natura 2000. Można uznać, że próba badawcza jest w pełni reprezentatywna dla tego siedliska w regionie kontynentalnym.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

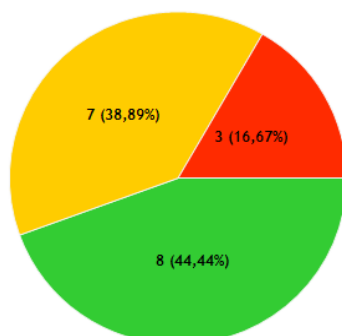
Wynik: Siedlisko 1330 wykształca się tylko przy wyjątkowych, dosyć rzadkich w naszym kraju, uwarunkowaniach mikrosiedliskowych, w związku potencjalna powierzchnia tego siedliska w Polsce nie przekracza 600 ha. W wyniku melioracji odwadniających oraz zaniechania tradycyjnego użytkowania (ekstensywnego wypasu) całkowita powierzchnia tego siedliska zmniejszyła się blisko dwukrotnie (do 350 ha). Obecnie spośród 18 monitorowanych stanowisk, użytkowanych jest w różnym stopniu - 11. Z tegorocznych badań można wnioskować, że stan tego siedliska się sukcesywnie poprawia. Niewątpliwie jednym z najistotniejszych czynników jest wprowadzenie pakietów przyrodniczych, obejmujących m.in. słonorośla do programów rolnośrodowiskowych. Warto dodać, że dopłaty za ochronę tych siedlisk są jednymi z wyższych w tych pakietach. Poprawił się nie tylko bezpośrednio stan ochrony, ale również perspektywy zachowania uznano za właściwe – prawdopodobnie również dlatego, że wszystkie z badanych stanowisk objęto ochroną w ramach sieci Natura 2000. Nadal jednak ponad 55 % stanowisk ma stan niezadowalający (U1) lub zły (U2). Głównie zagrożenie stanowi ekspansja trzciny pospolitej, perzu pospolitego i śmiałka darniowego na stanowiskach nieużytkowanych. Zagrożeniem jest też ograniczanie dopływu słonej wody, np. w ramach ochrony przeciwpowodziowej, lub zniszczenie mechaniczne związane z intensywnym rozwojem nadmorskiej infrastruktury rekreacyjnej. Należy podkreślić, że również zbyt intensywne gospodarowanie (nadmierny wypas) i związane z nim wydeptywanie pogarsza strukturę i funkcję tego siedliska.

1330 – REGION KONTYNETENTALNY

Parametr: Powierzchnia

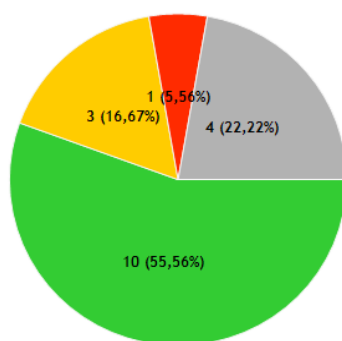


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

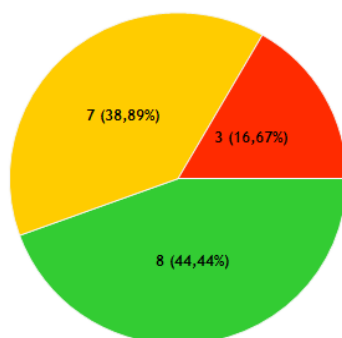


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

2160 Nadmorskie wydmy z zaroślami rokitnika

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2010.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 4 stanowiskach w regionie kontynentalnym. Trzy spośród tych stanowisk zlokalizowano w jednym z obszarów Natura 2000 (Ostoja w Ujściu Wisły), natomiast czwarte stanowisko w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Ostoja obejmuje rezerwat przyrody „Mewia Łacha”, obejmujący swym zasięgiem tereny wydymowe położone wzdłuż Zatoki Gdańskiej w rejonie ujścia do zatoki tzw. Przekopu Wisły. W ramach monitoringu przeanalizowano występowanie tego siedliska przyrodniczego we wschodniej części Wybrzeża. Wyniki analizy wskazały, że jedyne istotne stanowiska tego siedliska są zlokalizowane właśnie w Ujściu Wisły. Pozostałe obserwowane stanowiska rokitnika mają genezę antropogeniczną i pochodzą z nasadzeń.

Siedlisko przyrodnicze występuje skrajnie rzadko i na bardzo małych powierzchniach (20-100 m²), a jego łączna powierzchnia w tej części Wybrzeża jest szacowana na 0,5 ha. Wyniki prac monitoringowych przeprowadzone w roku 2010 pozwalają na stwierdzenie, że siedlisko 2160 jest jednym z najrzadszych i najbardziej zagrożonych z występujących w Polsce siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Wyniki monitoringu wskazują, że stan siedliska 2160 jest niewłaściwy. Wynika to z całą pewnością z faktu, że siedlisko występuje w obrębie zbiorowisk roślinnych o bardzo dużej dynamice, związanej z brzegiem morskim. Dodatkowym zagrożeniem dla siedliska jest ogólnie pojęta antropopresja, która wyraża się przez

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

intensywną penetrację strefy brzegowej przez turystów, intensywne, wieloletnie prace związane z umocnieniem brzegu morskiego, które doprowadziły do kurczenia się potencjalnych miejsc występowania zarośli rokitnika. W ostatnich latach mamy do czynienia ze zwiększoną dynamiką brzegu morskiego i silną abrazją na wielu odcinkach polskiego wybrzeża Bałtyku.

Większość monitorowanych stanowisk znajduje się na obszarach chronionych, co z całą pewnością zwiększa szanse na zachowanie siedliska. W dwóch przypadkach wartość parametru perspektywy zachowania została obniżona głównie z powodu zbyt małej powierzchni siedliska 2160, jak również położeniem stanowisk w pobliżu miejsc masowo uczęszczanych przez turystów.

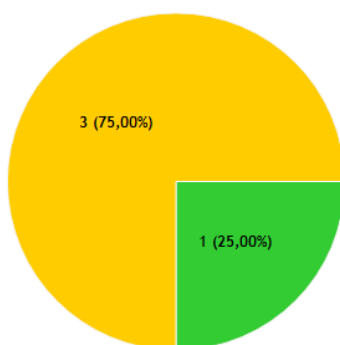
Przeprowadzone badania umożliwiły wstępną ocenę stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego – w raporcie z roku 2007 stan ochrony uznano za nieznane.

Wynik: wszystkie stanowiska oceniono na U1, na ocenę ogólną wpłynęły wszystkie parametry, natomiast spośród wskaźników specyficznej i funkcji najgorzej oceniano: gatunki ekspansywne roślin drzewiastych, ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie i powierzchnia kępy.

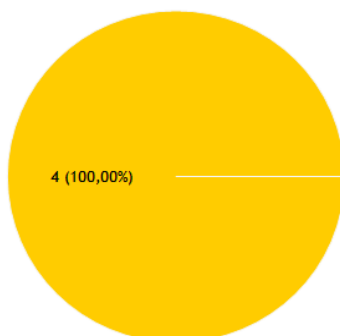
Główne zagrożenia – ekspansja obcych gatunków krzewów – róża pomarszczona *Rosa rugosa*, wierzba ostrolistna *Salix acutifolia*, wierzba wawrzynkowa *Salix daphnoides*, niewielka powierzchnia, potencjalnie abrazja.

2160 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

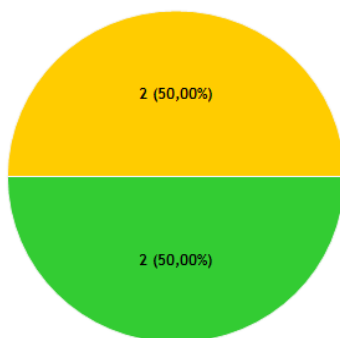


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

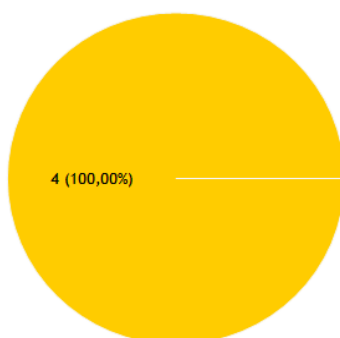


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

2170 Nadmorskie wydmy z zaroślami wierzby piskowej

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2010.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 11 stanowiskach w regionie kontynentalnym. Spośród nich – 10 stanowisk zlokalizowano w trzech obszarach Natura 2000: Ostoja Słowińska, Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, Zatoka Pucka i Półwysep Helski. Badania terenowe prowadzono we wschodniej części Wybrzeża, na wschód od Darłowa.

Powierzchnia poszczególnych płatów siedliska jest niewielka, waha się od kilkunastu do maksymalnie kilkuset m². Największe zasoby siedliska znajdują się w granicach rezerwatu „Helskie Wydmy”, gdzie na obszarze około 100 ha odnotowano kilkanaście kęp zarośli wierzby piskowej. Łączna powierzchnia odnalezionych płatów zarośli stanowi około 0,3-0,4 ha. Należy więc uznać, że jest to siedlisko skrajnie rzadkie.

Struktura i funkcje siedliska zostały ocenione w większości jako właściwe.

O perspektywach ochrony siedliska decyduje poza statusem ochronnym obszaru również sposób jego użytkowania oraz w przypadku siedliska 2170 suma zagrożeń wpływających z jego lokalizacji w strefie bezpośredniego wpływu brzegu morskiego oraz antropopresji. Większość stanowisk znajduje się na obszarach prawnie chronionych, w związku z powyższym perspektywy zachowania dla większości określono jako właściwe. W pozostałych przypadkach wartość parametru została obniżona głównie z

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

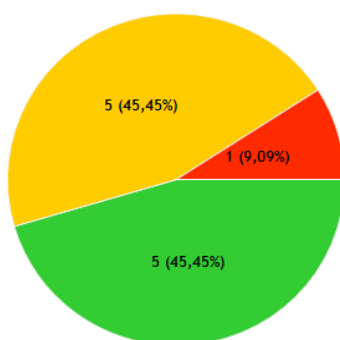
powodu zbyt małej powierzchni siedliska 2170, jak również położeniem stanowisk w pobliżu miejsc masowo uczęszczanych przez turystów.

Wynik: Ogólnie, ze względu na skrajnie małą powierzchnię, stan ochrony tego siedliska oceniono wstępnie na U1/U2. W ocenach stanowisk dominowały oceny niewłaściwe, ocenę U2 otrzymało jedno stanowisko – Piaski na Mierzei Wiślanej. Na obniżenie oceny ogólnej wpływał przede wszystkim parametr „powierzchnia siedliska”, natomiast spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: odnowienie naturalne wierzby piaskowej, powierzchnia kępy, stan zdrowotny krzewów wierzby piaskowej.

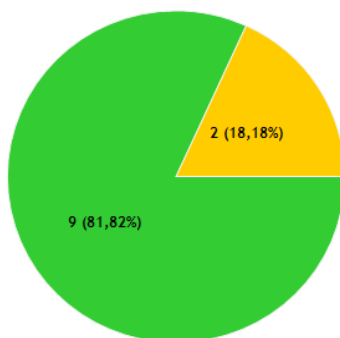
Główne zagrożenia – ekspansja obcych gatunków krzewów – róża pomarszczona *Rosa rugosa*, wierzba ostrolistna *Salix acutifolia*, wierzba wawrzynkowa *Salix daphnoides*, niewielka powierzchnia, potencjalnie abrazja.

2170 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

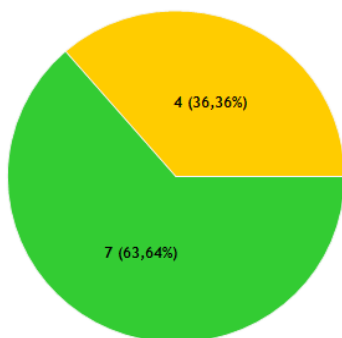


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

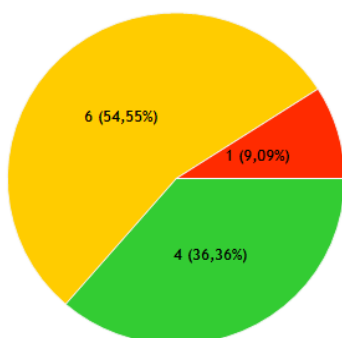


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: monitoring siedliska przeprowadzono w 2011 r. na 17 stanowiskach. Wszystkie wybrane stanowiska położone są w regionie kontynentalnym. Jest to uwarunkowane tym, że siedlisko nie występuje w regionie alpejskim. Najwięcej, bo aż 8 stanowisk, zostało rozmieszczonych na terenie Pustyni Błędowskiej. Dwa stanowiska zlokalizowano na terenie Pustyni Siedleckiej, położonej w północnej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Kolejne 4 stanowiska znajdują się na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy.

Wynik: Dobrze oceniono stanowiska „Poligon Toruń I” i „Poligon Toruń II” w Kotlinie Toruńskiej. Znacznie gorszą ocenę uzyskało trzecie stanowisko, położone poza główną powierzchnią poligonu. Podobnie na Pustyni Błędowskiej – dobrze oceniono stanowiska w części północnej, bardzo źle większość w części południowej. Dość zła jest sytuacja na wszystkich, poza jednym, stanowiskach w dolinie Pilicy. Bardzo źle oceniono oba stanowiska na Pustyni Siedleckiej.

Dla struktury siedliska bardzo ważne jest pokrycie drzew i krzewów. Znaczna ich ilość powoduje zmniejszenie działania wiatru, a przez to zanik procesów eolicznych i stabilizację podłoża. Ocienianie dodatkowo negatywnie wpływa na siedlisko. W efekcie zmniejsza się też liczba gatunków

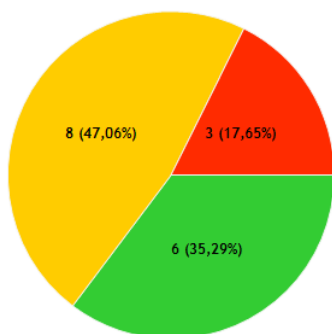
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

charakterystycznych. Zależność ta jest najbardziej widoczna w przypadku Pustyni Błędowskiej i Pustyni Siedleckiej.

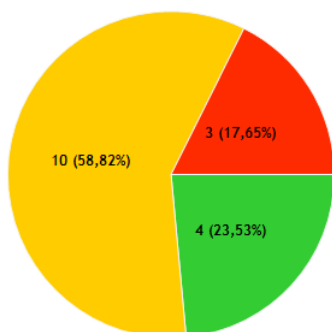
Główne zagrożenia: najistotniejszym zaobserwowanym zagrożeniem jest postępująca sukcesja wydm i związanych z nimi muraw napiaskowych przez krzewy i podrost drzew, na części stanowisk obserwowano również ekspansję gatunków obcych.

2330 – REGION KONTYNENTALNY

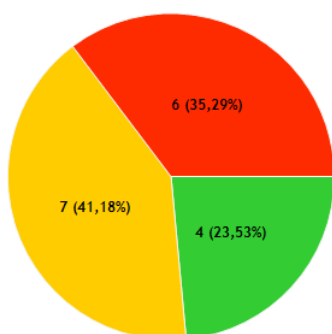
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

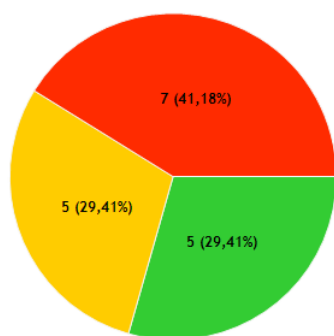


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3110 Jeziora lobeliowe

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010.

Do monitoringu wybrano 45 stanowisk zaklasyfikowanych do typu siedliska 3110 położonych w regionie kontynentalnym (Tab.1). Spośród nich 38 stanowisk znajdowało się w 14 obszarach Natura 2000. Badano stanowiska w województwie pomorskim (okolice Bytowa, Miastka, Chojnic), zachodnio-pomorskim (ok. Bobolic), warmińsko-mazurskim, dolnośląskim (Karkonosze).

Prawie wszystkie stanowiska charakteryzują się stanem właściwym (FV) parametru powierzchnia.

Specyficzna struktura i funkcje siedliska zostały ocenione na ponad połowie stanowisk jako niewłaściwy, w tym na pięciu stanowiskach – oceniony na zły. Dotyczyło to następujących stanowisk: J. Czarne k. Ostródy i J. Tyrsko (Pojezierze Olsztyńskie), J. Dołgie Wielkie (Słowiński PN), J. Łęka oraz J. Kłodzko Małe (ok. Chojnic). W sumie parametr specyficzna struktura i funkcje jako właściwy został oceniony jako właściwy (FV) dla sześciu obszarów: Dolina Wieprzy i Studnicy, Duży Okoń, Jeziora Bobięcińskie, Jeziora Bobolickie, Jeziora Lobeliowe koło Soszycy i Karkonosze. Dla siedmiu obszarów został określony jako niezadowolający (U1): Czerwona Woda pod Babilonem, Jeziora Bytowskie, Jeziora Czaplineckie, Jezioro Bobięcińskie, Jezioro Długie, Miasteczko Jeziora Lobeliowe oraz Sandr Brdy oraz dla dwóch obszarów jako zły (U2): Ostoja Słowińska i Dolina Drwęcy.

Głównymi zagrożeniami dla tego siedliska jest eutrofizacja lub dystrofizacja. Oba procesy prowadzą do zmiany warunków siedliskowych i w konsekwencji zaniku siedliska 3110, a co za tym idzie zaniku roślinności związanej z tym siedliskiem. Przyspieszona eutrofizacja powoduje wzrost odczynu wody, zmianę w zespołach planktonu i roślinności, pojawianie się zakwitów glonów, spadek przezroczystości. Z kolei dystrofizacja powoduje zmianę (spadek) odczynu wody, zmianę typu siedliska na siedlisko dystroficzne, zmianę zespołów planktonowych, roślinnych, zwierzęcych itd. Głównym oddziaływaniem powodującym przyspieszenie eutrofizacji jest presja ludzka, niszczenie brzegów jezior, niszczenie powierzchni zasiedlonej przez rośliny, niszczenie, plądrowanie roślin, zaśmiecanie, zanieczyszczanie jezior i zlewni, złe i nieprzemysłane użytkowanie jezior i ich zlewni, nieprzemysłana i nadmierna rekreacja, zabudowa rekreacyjna bez uregulowanej gospodarki ściekowej, niebezpieczeństwo pozbywania się ścieków i zanieczyszczeń z gospodarstw domowych.

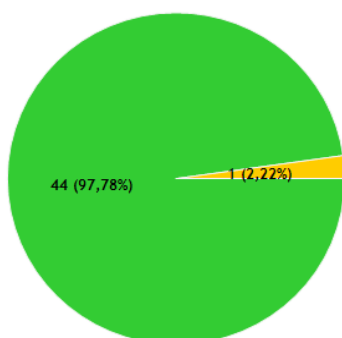
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Wynik: Ponad połowa stanowisk uzyskała oceny niewłaściwe, w tym 5 stanowisk – ocenę złą U2. Spośród parametrów stanu ochrony najgorzej oceniano „specyficzną strukturę i funkcje”, natomiast spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji: odczyn wody i przezroczystość.

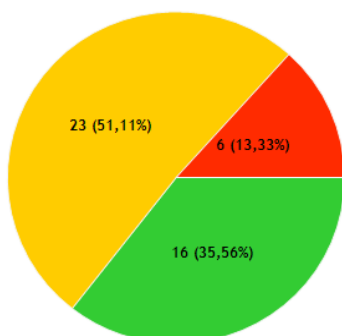
Główne zagrożenia – eutrofizacja, dystrofizacja, rozwój infrastruktury rekreacyjnej, źle prowadzona gospodarka ściekowa, niszczenie brzegów jezior.

3110 – REGION KONTYNENTALNY

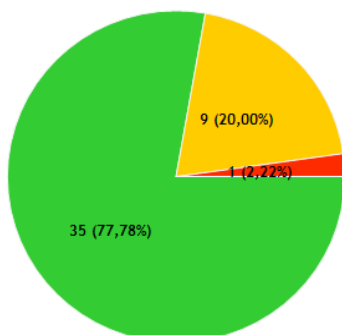
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

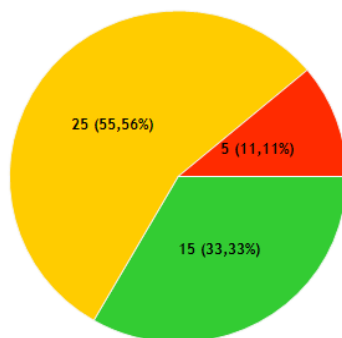


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Do monitoringu wybrano 270 stanowisk w regionie kontynentalnym (Tab. 1) i jedno stanowisko w regionie alpejskim (Starorzecze Popradu w obszarze Ostoja Popradzka). Wybrane obszary reprezentują wszystkie regiony naszego kraju i są zlokalizowane we wszystkich województwach poza woj. opolskim. Oceniane stanowiska mieszczą się w zakresie od bardzo małych zbiorników (0,002 ha) do dużych (25,57 ha).

Wynik: parametr powierzchnia oceniono na U2 w dwóch obszarach Natura 2000: Łęgi Odrzańskie i Ostoja Goleniowska. Parametr specyficzna struktura i funkcje uzyskał negatywną oceną (U2) w 4 obszarach Ostoja Wielkopolska, Ostoja Goleniowska, Ostoja Barcińsko-Gąsawska oraz Jezioro Kaliszańskie, z kolei perspektywy zachowania oceniono na U2 w obszarach: Jezioro Kaliszańskie, Ostoja Goleniowska, Ostoja Wielkopolska. Ostatecznie stan właściwy siedliska (ocena ogólna FV) został oceniony dla 24% monitorowanych stanowisk, stan niezadowolający (U1) dla 43%, a stan zły (U2) dla 32% stanowisk. Najwyższą ocenę (FV) uzyskały następujące obszary: Dolina Dolnego Sanu, Jezioro Karaś, Nowosolska Dolina Odry, Ostoja Piska, Solecka Dolina Wisły oraz Ostoja Nadwarciańska. Natomiast źle oceniono (U2) obszary: Ostoja Wielkopolska, Ostoja Goleniowska, Ostoja Barcińsko-Gąsawska, Łęgi Odrzańskie i Jezioro Kaliszańskie.

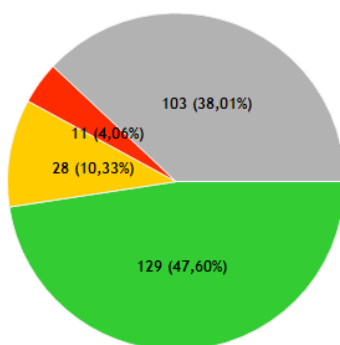
Niestety wartości te wskazują, że pomimo dość dużej ilości jezior i starorzeczy, występujących na obszarze Polski stan ich zachowania jest niezadowolający. Obniżenie parametru najczęściej było spowodowane słabą oceną wskaźnika „charakterystyczna kombinacja zbiorowisk”, zwykle popartą przez przynajmniej 1 wskaźnik oceniony na U1 lub U2. Obniżona ocena wskaźnika „charakterystyczna kombinacja zbiorowisk” była decydująca i mogła decydować o obniżeniu oceny parametru.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

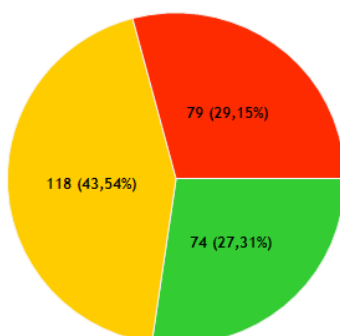
Główne zagrożenia – zabudowa brzegów jezior, presja rekreacyjno-wypoczynkowa, erozja skarp i brzegów jezior, niewłaściwe zarybianie, silna fragmentacja fitolitoralu oraz inne formy działalności człowieka prowadzących do eutrofizacji.

3150 – REGION KONTYNENTALNY

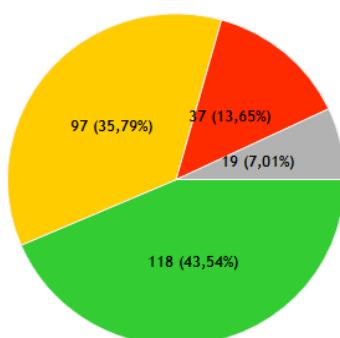
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

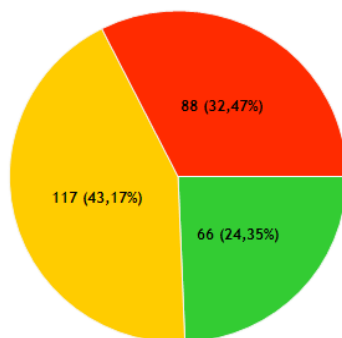


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



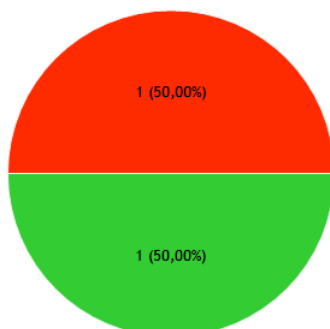
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

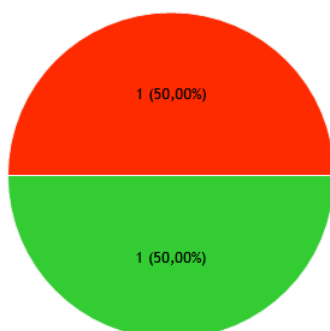
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3150 – REGION ALPEJSKI

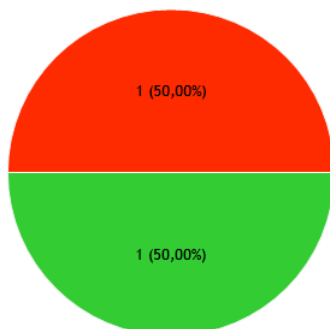
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

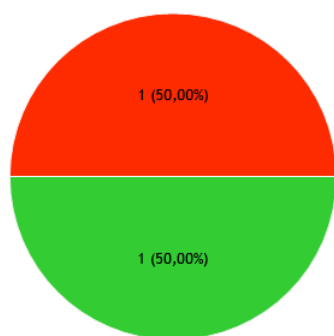


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: do monitoringu wybrano 68 stanowisk zaklasyfikowanych do typu siedliska 3160 położonych w rejonie kontynentalnym i alpejskim. W bieżącym roku monitoringiem objęto stanowiska na terenie województw: zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, dolnośląskie, lubelskie, i małopolskie. Wybrane obszary reprezentują cały obszar Polski. Oceniane stanowiska mieszczą się w zakresie od bardzo małych zbiorników 0,0004 ha do dużych 46,61 ha.

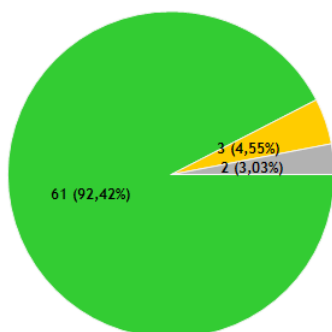
Wynik: ogólnie ocena właściwa (FV) została określona dla 79% obszarów, a ocena niezadowolająca (U1) dla 21% obszarów (Brzeziczno, Diabelski Staw k. Radomicka, Ostoja Pilska). Dla obszarów Diabelski Staw k. Radomicka i Brzeziczno monitorowano pojedyncze stanowiska, nie wykluczone więc, że ocena ta może ulec zmianie jeśli uwzględniono by więcej stanowisk. Dla obszaru Ostoja Pilska połowa stanowisk wykazała ocenę właściwą, a połowa ocenę zaniżoną. Dla żadnego obszaru nie stwierdzono złej oceny (U2) dla parametru ocena ogólna. Stan niezadowolający specyficznej struktury i funkcji został oceniony z powodu obniżenia jego wartości jako skutek obecności gatunków ekspansywnych, niższej przezroczystości, obniżenia wartości wskaźnika „gatunki charakterystyczne” oraz dodatkowo obniżenia wartości wskaźnika „plankton”.

Zagrożenia – Stwierdzono, że głównym czynnikiem zagrażającym potencjalnie jakości i trwaniu siedliska są zjawiska związane z odwadnianiem torfowisk, niszczeniem pła, melioracjami, drogami i autostradami, wędkarstwem oraz eutrofizacja powodowana różnymi czynnikami, najczęściej jako skutek negatywnej działalności człowieka. Najbardziej niebezpiecznym obserwowanym oddziaływaniem dla jezior/zbiorników dystroficznych są wszelkie oddziaływania prowadzące do zaburzeń w stosunkach wodnych, ponieważ przyspieszają przesuszanie, murszenie torfowisk, i wkraczanie roślin ekspansywnych, w konsekwencji eutrofizację, wypływanie i utratę powierzchni siedliska

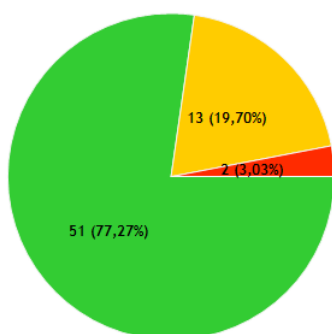
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

3160 – REGION KONTYNENTALNY

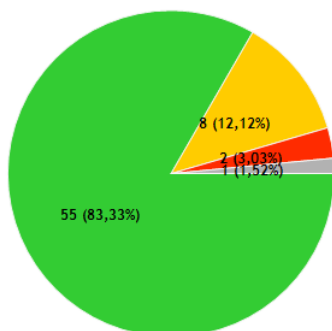
Parametr: Powierzchnia



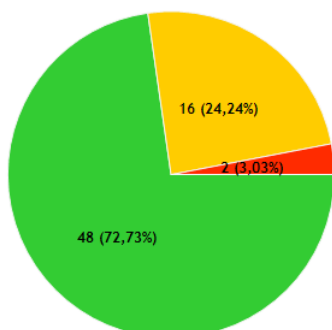
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

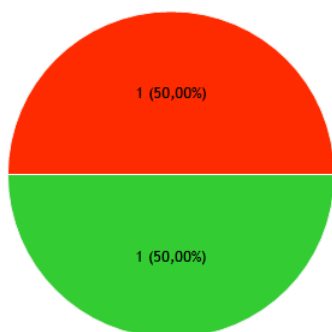
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

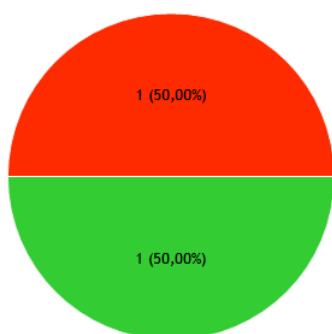
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

3160 – REGION ALPEJSKI

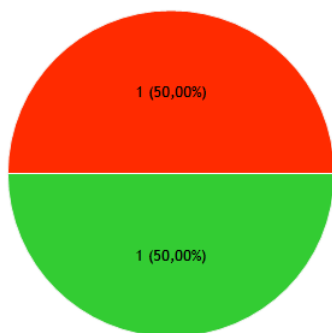
Parametr: Powierzchnia



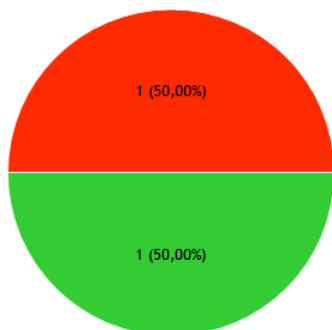
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV	właściwy	U1	niezadowolający	U2	Zły	XX	nieznany
-----------	-----------------	-----------	------------------------	-----------	------------	-----------	-----------------

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w roku: 2010.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 29 stanowiskach w regionie alpejskim. Nie prowadzono badań w regionie kontynentalnym.

Powierzchnia płatów siedliska jest zmienna, waha się od 0,1-0,3 ha (Syhleć, Wiśła, Brenna, Kacwinianka), do 7 ha hektarów (Białka- Frydman). Najczęściej mieści się w przedziale od 1-2 ha.

Parametr specyficzna struktura i funkcje była najlepiej oceniany na stanowiskach znajdujących się w sieci Natura 2000. Były to obszary: Tatry, Białka, Biała Tarnowska, Ostoja Magurska, Jasiołka, Torfowiska Orawsko-Nowotarskie, Wiśłoka z dopływami. Natomiast oceny U1 i U2 otrzymywały na ogół stanowiska poza siecią Natura 2000, np. Rycerka, Przyborów, Soła–Kobiernice, Haczowa, Brenna, Wiśła, Kacwinianka, Hoczewka-Mchawa. Przyczyny tego stanu leżą w sposobie gospodarowania rzekami i silnej antropopresji na monitorowane siedlisko. Najgorzej spośród obszarów – na U2, zostały ocenione: Środkowy Dunajec z dopływami (stanowisko Dębno, Kamienica Gorczańska, Ochotnica) i Czarna Orawa (stanowisko Syhleć). Pierwszy z nich został w znacznym stopniu przekształcony przez człowieka w wyniku rozmaitych prac hydrologicznych, natomiast Czarna Orawa nie jest rzeką, która w sposób naturalny wykształciłaby rozległe kamieńce. Decydują o tym uwarunkowania fizjograficzne.

Kluczowe znaczenie dla ochrony tego siedliska mają uwarunkowania naturalne (ukształtowanie terenu i rozległość terenu umożliwiające wytworzenie się kamieńców. Potwierdza się również przypuszczenie, że silny wpływ na roślinności dolin rzecznych na inwazja gatunków obcych, czemu sprzyja zniszczenie naturalnej roślinności nadrzecznej na części z badanych rzek.

W przypadku 60 % badanych stanowisk stan wskaźnika „obce gatunki inwazyjne” oceniono jako niewłaściwy (U1 lub U2). Wśród wykazywanych gatunków inwazyjnych roślin naczyniowych dominowały: niecierpek gruczołowaty, kolczurka klapowana, barszcz sosnowskiego, nawłóć olbrzymia, rdestowiec japoński.

Perspektywy utrzymania kamieńców we właściwym stanie ochrony są ograniczone, gdyż w większości stanowiska monitoringowe (a zarazem znaczna część biegu rzek karpackich) leżą poza dotychczas ustanawianymi formami ochrony, lub na terenie parków krajobrazowych i w obszarach chronionego krajobrazu, gdzie dopuszczone są zwykłe formy gospodarowania. Dotychczas nie były także przedmiotem ochrony prawnej.

Z drugiej strony, czynnikiem odnawiającym to krótkotrwałe stadium sukcesyjne, jakim są kamieńce nadrzeczne, są powodzie. Przy ich braku, kamieńce ulegają sukcesji w kierunku zarośli a następnie zbiorowisk leśnych, łąkowych.

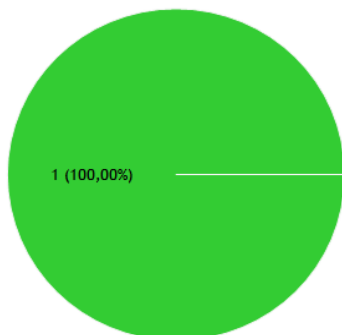
Wynik: stan badanych stanowisk jest dosyć zróżnicowany. Blisko 70 % stanowisk uzyskało oceny niewłaściwe, w tym aż 11 stanowisk – ocenę złą U2. Generalnie, mimo istniejących zagrożeń i bardzo silnej presji ludzkiej na to siedlisko, w regionie alpejskim zaproponowano ocenę ogólną - U1. Na obniżenie oceny ogólnej wpłynęły równomiernie wszystkie trzy parametry, natomiast spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: gatunki ekspansywnych roślin zielnych, szerokość kamieńców, obce gatunki inwazyjne, obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0.

Zagrożenia: regulacja koryt rzecznych, niszczenie roślinności nadrzecznej, inwazja gatunków obcych.

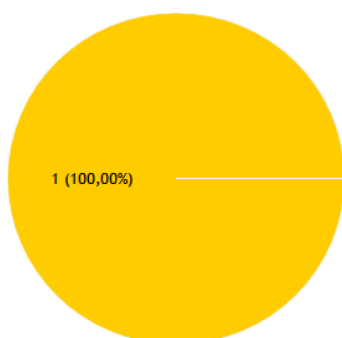
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

3220 – REGION KONTYNENTALNY

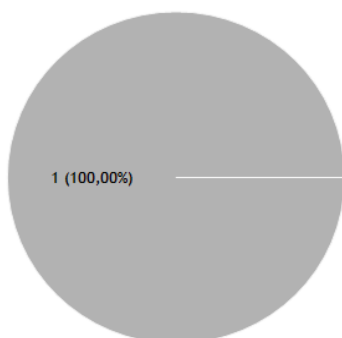
Parametr: Powierzchnia



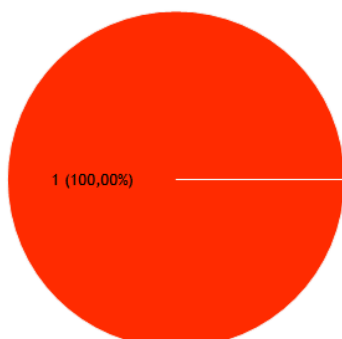
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

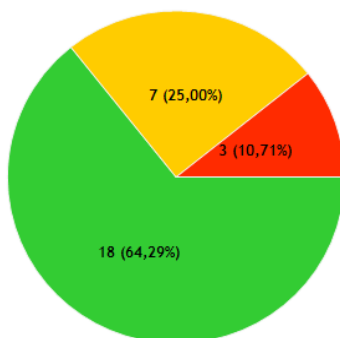
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

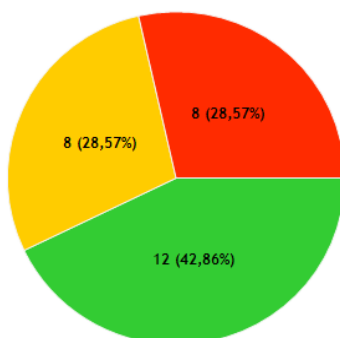
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

3220 – REGION ALPEJSKI

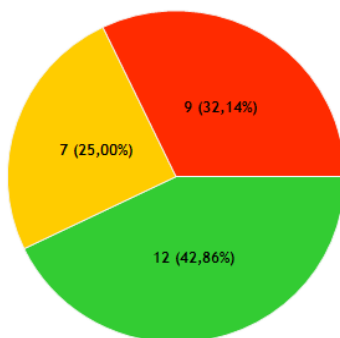
Parametr: Powierzchnia



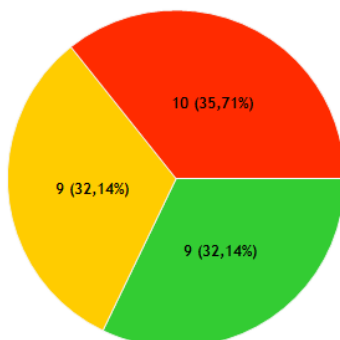
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy
 U1 niezadowalający
 U2 Zły
 XX nieznan

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum*)

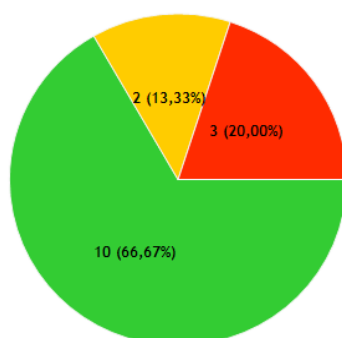
Siedlisko występuje w regionie: ALP. Badania prowadzono w latach: 2009.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 15 stanowiskach, wszystkie z nich położone są w istniejących obszarach Natura 2000, lub planowanych do włączenia do sieci w bieżącym roku. Do monitoringu zostały wybrane powierzchnie nad rzekami Beskidów Zachodnich: Czarny Dunajec, Białka, Ochotnica, Kamienica Łącka, Kamienica Sądecka, Biała Tarnowska, Wisłoka, potok Ryjak, Jasiołka. Monitoringiem objęto wszystkie istotne ciek, nad którymi stwierdzono występowanie wrześni, choć nie wszystkie znane miejsca ich występowania. Jest to więc próbka, która pozwoli na wnioskowanie o stanie siedliska 3230 w całym regionie alpejskim, a ponieważ gatunek wrześni pobrażnej nie występuje na niżu, ani w Sudetach, to jest to zarazem ocena dla kraju.

Wynik: powierzchnia płatów siedliska jest zmienna, najczęściej waha się od (minimum kilkanaście metrów) kilku do maksymalnie kilkunastu arów. Największe powierzchnie siedlisko zajmuje nad Białką, Czarnym Dunajcem, Białą Tarnowską, a najmniejsze nad Kamienicą Sądecką, Jasiołką, Wisłoką. Ogólnie stan siedliska uznaje się za niewłaściwy n podstawie oceny specyficznej struktury i funkcji. O obniżeniu oceny tego parametru decydowały najczęściej: uproszczona struktura przestrzenna i wiekowa zarośli, brak lub słabe odnowienie, udział gatunków inwazyjnych, obecność budowli hydrotechnicznych. perspektywy zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony nie są dobre, gdyż w większości tereny te leżą poza dotychczas ustanawianymi formami ochrony i w świadomości lokalnych społeczności nie funkcjonują jako cenne przyrodniczo.

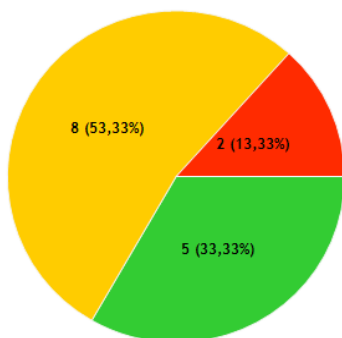
230 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

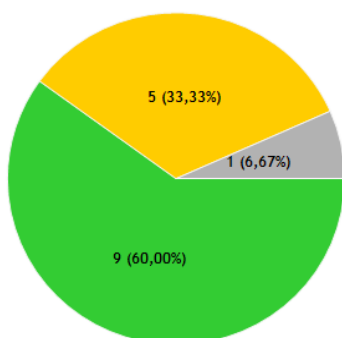


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

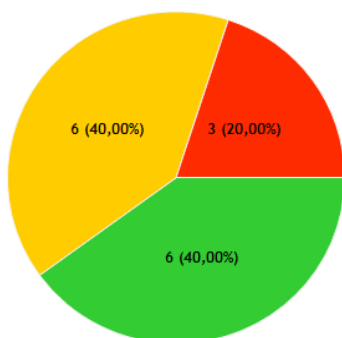
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część - z przewagą wierzby)

Siedlisko występuje w regionie: ALP. Badania prowadzono w latach: 2010.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 19 stanowiskach w regionie alpejskim.

Powierzchnia płatów siedliska jest zmienna, najczęściej waha się od 0,5 do 1,5 ha hektarów. Największe płaty siedliska utrzymały się nad takimi rzekami, jak: Białka, Wiśłoka, Ochotnica, Czarny Dunajec, Biała Tarnowska i Dunajec- Dębno. Najmniejsze natomiast na stanowiskach Hańczowa, Ropa, Myscowa.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Specyficzną strukturę i funkcje siedliska oceniono na FV na Białce, na Siwej Wodzie, w Nieznajowej, Śnietnicy oraz Świątkowej. Na U1 oceniono stanowisk na Sole, Dunajcu, Ropie i Rabie. Pozostałe stanowiska (Dunajec z dopływami - Kamienica Gorczańska, Ochotnica, Lepietnica, Myscowa, Przyborów, Ropa) oceniono na U1.

Perspektywy zachowania najlepiej oceniano na rzekach, które zachowały naturalny charakter i w dodatku dysponują dużym potencjałem jeśli chodzi o możliwości odbudowy naturalnego koryta, a więc: Białka, Czarny Dunajec, Biała Tarnowska, Wisłoka. Dobre perspektywy są także tam, gdzie presja ludzka jest niewielka, ze względu na odległość od miejscowości i brak sprecyzowanych planów wdrożenia ochrony przeciwpowodziowej, lub takie jej przeprowadzenie, że nie koliduje z ochroną siedliska.

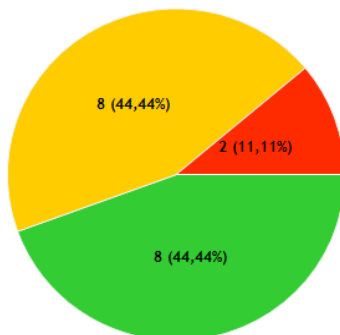
Dalsze prace: zakończono monitoring siedliska 3240 w ramach tego projektu. Obecna liczba stanowisk jest reprezentatywna. Badania terenowe należy powtórzyć w ramach następnego cyklu badań monitoringowych.

Wynik: ponad 60 % stanowisk uzyskało ocenę niewłaściwą, w tym aż 10 stanowisk złą U2. Wpłynęły na to głównie parametry: specyficzna struktura i funkcje oraz perspektywy zachowania. Natomiast spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: odnowienie wierzby (obecność nalotu), gatunki ekspansywnych roślin zielnych, obce gatunki inwazyjne, obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0.

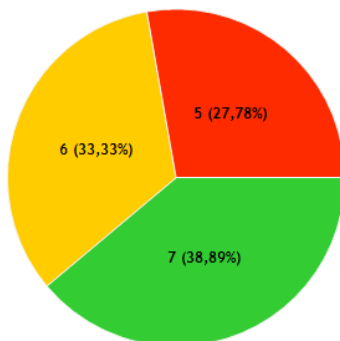
Zagrożenia: regulacja koryt rzecznych, niszczenie roślinności nadrzecznej, inwazja gatunków obcych.

3240 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

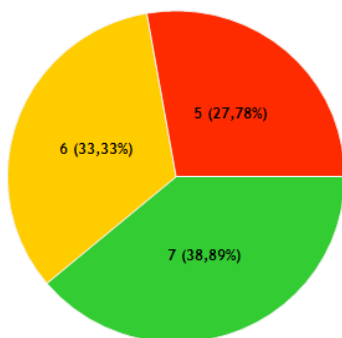


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

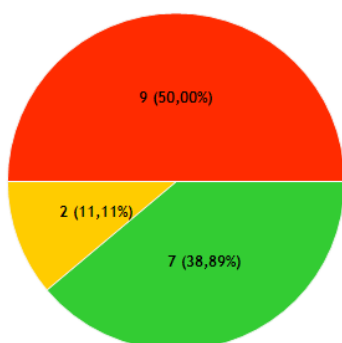


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculus fluitantis*

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Do monitoringu wybrano 71 stanowisk zaklasyfikowanych do typu siedliska 3260 położonych w regionie kontynentalnym, spośród których 21 położonych było w granicach 12 obszarów Natura 2000. Stanowiska zlokalizowane w następujących województwach w całym kraju: wielkopolskim, opolskim, śląskim, dolnośląskim, podlaskim, pomorskim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, lubuskim oraz lubelskim.

Wynik: Ocena ogólna dla następujących 11 obszarów Natura 2000 w regionie kontynentalnym wykazała stan właściwy (FV): Dolina Dolnej Kwisy, Dolina Drwęczy, Dolina Górnej Pilicy, Dolina Krasnej, Dolina Wieprzy i Studnicy, Jeziora Brodzkie, Ostoja Knyszyńska, Pieńska Dolina Nysy Łużyckiej, Puszcza Romincka, Ujście Warty, Uroczyska Puszczy Drawskiej. Ocenę złą (U2) odnotowano na obszarze: Sandr Brdy. Ocenę obniżano głównie ze względu na wskaźniki: wskaźnik naturalności siedliska, wskaźnik przekształcenia siedliska, przepływy, gatunki charakterystyczne.

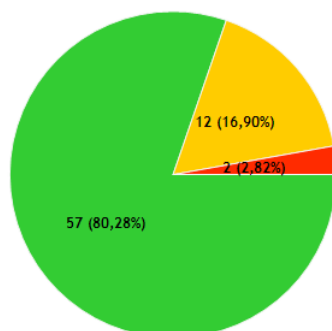
Zagrożenia: Głównymi obserwowanymi zagrożeniami dla tego siedliska jest wypieranie włosieniczników przez gatunki konkurencyjne, głównie moczarkę kanadyjską *Elodea canadensis*. Istotnym czynnikiem są

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

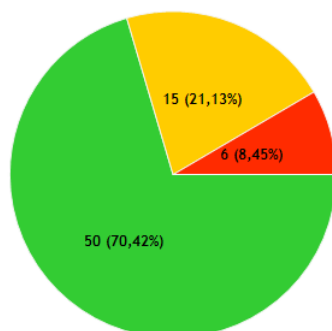
elementy związane z hydromorfologią, w szczególności podpiętrzanie rzeki i związany z tym kompleks zaburzeń hydrologicznych i hydromorfologicznych, jak zmiana prędkości przepływu, procesy erozyjne brzegów, akumulacja rumowiska i in. Czynniki hydromorfologiczne były też bezpośrednim czynnikiem negatywnego oddziaływania zabudowy różnego typu (ciągła i nieciągła miejska zabudowa, zabudowa rozproszona, tereny przemysłowe i handlowe, a także drogi i autostrady). Istotnym zagrożeniem jest też gospodarka rolnicza i leśna. Włosieniczniki rozwijały się gorzej w transektach, gdzie w sąsiedztwie zlokalizowane były intensywnie użytkowane pola, na których stwierdzano stosowanie wysokich dawek nawozów sztucznych i pestycydów. Podobna sytuacja była w sąsiedztwie porębów leśnych.

3260 – REGION KONTYNENTALNY

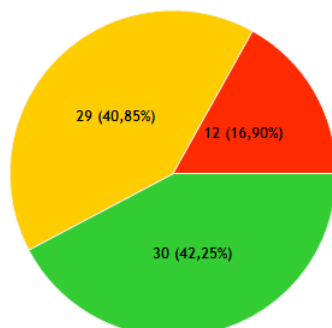
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

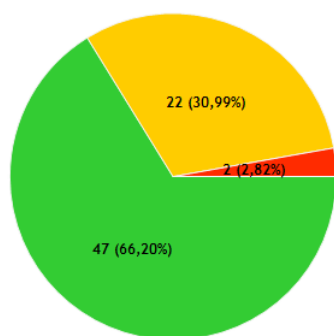


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Ericion tetralicis*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Siedlisko jest podawane z Polski, wyłącznie z regionu kontynentalnego. Jego zasięg wskazywano jako ograniczony do strefy przymorskiej i Borów Dolnośląskich. Prace prowadzono na 7 stanowiskach w regionie kontynentalnym. Pięć z tych stanowisk zlokalizowano na obszarach Natura 2000 (PLH220001 Bagna Izbickie i PLH220040 Łebskie Bagna), natomiast dwa poza siecią Natura 2000 (w Borach Dolnośląskich).

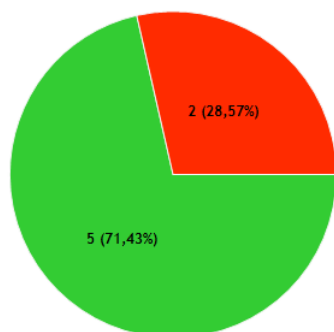
Wynik: Stanowiska pomorskie są w większości w stanie właściwym (FV), tylko na jednym stanowisku przyznano ocenę niezadowolającą (U1). Na poziomie obszaru, stan ochrony siedliska w obu badanych obszarach oceniono jako właściwy (FV). Dramatycznie odmienna jest sytuacja w Borach Dolnośląskich – tamtejsze stanowiska są w stanie złym (U2). Ocenę obniżano głównie ze względu na wskaźniki: pokrycie wrzośca, zarośnięcie przez drzewa.

Zagrożenia: Najpoważniejszym obserwowanym zagrożeniem jest zarastanie wilgotnych wrzosowisk drzewami – albo posadzonymi w ramach prób dawniejszych zalesiania, albo spontanicznie obsianymi na przesuszających się powierzchniach. Istotnym zagrożeniem bywa także odnawianie, tj. wciąż funkcjonujące (nie zablokowane) rowy odwadniające.

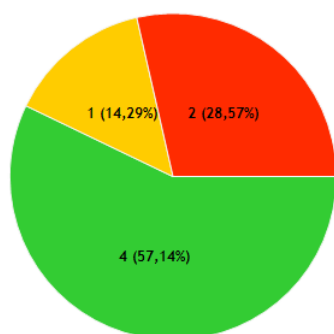
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

4010 – REGION KONTYNENTALNY

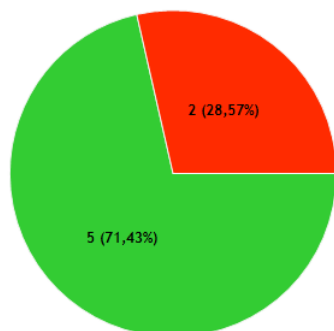
Parametr: Powierzchnia



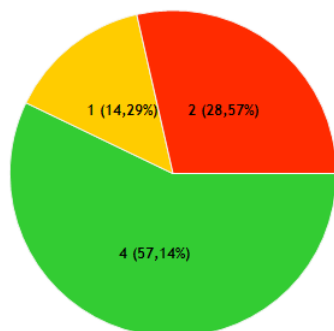
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: monitoringiem objęto 64 stanowisk, położonych w 9 obszarach Natura 2000 (37 stanowisk) oraz w 7 skupieniach poza obszarami Natura 2000 (27 stanowisk). Wśród stanowisk monitoringowych ujęto przykłady wrzosowisk mącznicowych oraz wilgotne wrzosowiska na Diabelskich Pustaciach w Bornem-Sulinowie. Udało się również uwzględnić jeden płat kwietnego wrzosowiska na stanowisku Krajnik w obszarze Natura 2000 Dolna Odra.

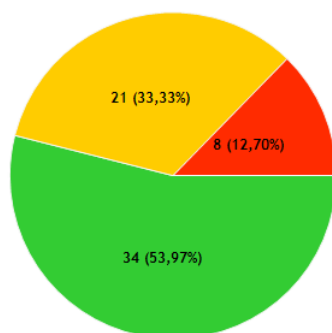
Wynik: tylko w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie, gdzie wrzosowiska są chronione w specjalnie w tym celu uznanym rezerwacie przyrody, ich stan został oceniony jako właściwy (FV). Wrzosowiska na czynnych poligonach najczęściej zachowują się w dobrym stanie i nie wymagają ochrony czynnej. Problemem jest ochrona wrzosowisk tam, gdzie ćwiczeń wojskowych zaprzestano.

Odnotowano 10 gatunków neofitów pojawiających się na wrzosowiskach. Najpospolitszym z nich jest czeremcha amerykańska *Padus serotina*, odnotowana aż na 14 stanowiskach, częsta jest też konyza kanadyjska *Conyza canadensis* (9 stanowisk). Najsilniej zneofityzowane wrzosowiska znajdują się w regionie podwarszawskim – na jednym stanowisku na Wydmach Lucynowsko-Mostowieckich zanotowano aż 5 gatunków neofitów, znaczna okazała się także neofityzacja wrzosowisk na Poligonie Rembertów. Ocenę obniżano głównie ze względu na wskaźniki: zarośnięcie przez drzewa, pokrycie wrzosu pospolitego *Calluna vulgaris* (ew. łączne wrzosu i mącznicy lekarskiej *Arctostaphylos uva-ursi*), pokrycie traw.

Zagrożenia: najpoważniejszym obserwowanym zagrożeniem jest zarastanie wrzosowisk drzewami – albo posadzonymi w ramach prób dawniejszych zalesiania, albo spontanicznie obsianymi na wrzosowiskach. Inwazja drzew następuje zwykle po zaprzestaniu działania czynnika, który utrzymywał wrzosowiska – np. funkcjonowania poligonu wojskowego. Istotnym zagrożeniem bywa także neofityzacja.

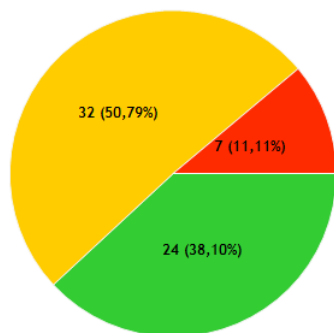
4030 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

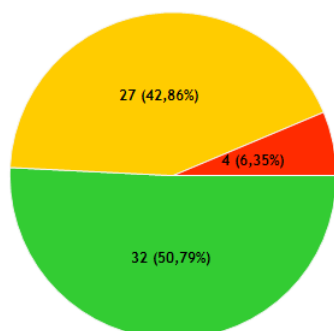


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

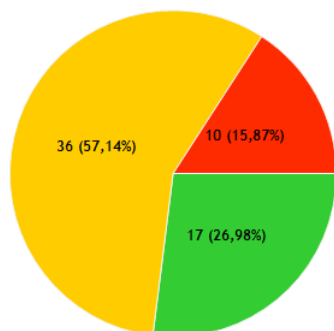
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2011.

Przeprowadzone badania: Wysokogórskie borówczyska bażynowe były badane w 5 obszarach Natura 2000. Trzy z nich znajdowały się w regionie kontynentalnym ((PLH020004 Góry Stołowe, PLH020016 Góry Bialskie i Masyw Śnieżnika, PLH020006 Karkonosze) i dwa w regionie alpejskim (PLC120001 Tatry, PLH120011 Babia Góra).

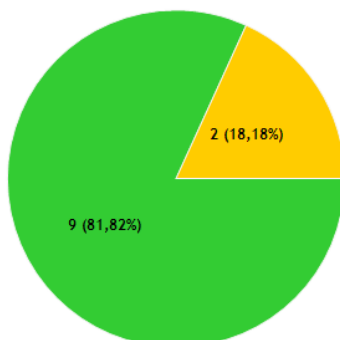
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Wynik: na 9 stanowiskach w regionie kontynentalnym i na 7 stanowiskach w regionie alpejskim stan siedliska uznano za właściwy. Dla 2 stanowisk w regionie kontynentalnym oraz 3 stanowisk w regionie alpejskim ocena ogólna wyniosła U1. Na Śnieżniku Kłodzkim z uwagi na wydeptywanie, na powierzchni Szczeliniec Wielki III z uwagi na ekspansję drzew, natomiast na Babiej Górze – ze względu na niewielką powierzchnię oraz brak gatunków charakterystycznych.

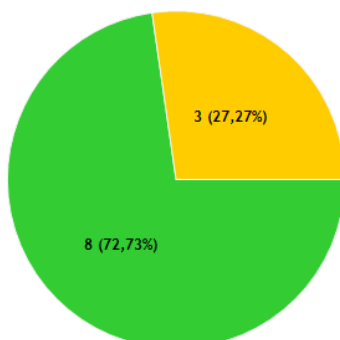
Zagrożenia: W trakcie prac stwierdzono występowanie tylko oddziaływania związane z obecnością szlaków pieszych oraz turystyki pieszej. Są to oddziaływania o bardzo umiarkowanym – obojętnym lub słabo negatywnym znaczeniu dla siedliska.

4060 – REGION KONTYNENTALNY

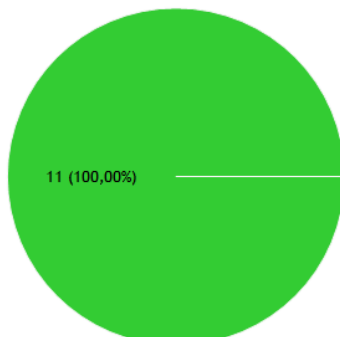
Parametr: Powierzchnia



Parametr: specyficzna struktura i funkcje

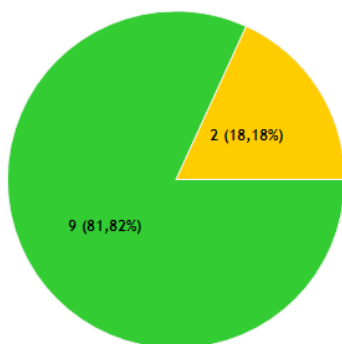


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



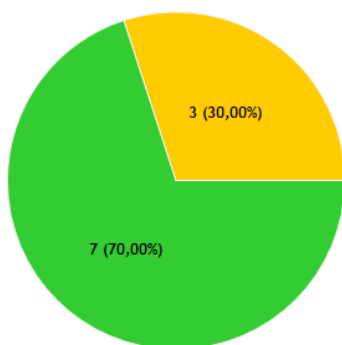
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

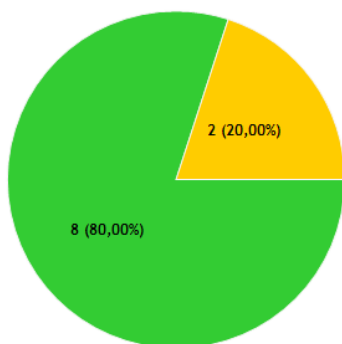
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

4060 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

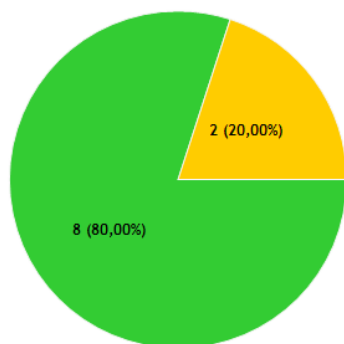


Parametr: specyficzna struktura i funkcje

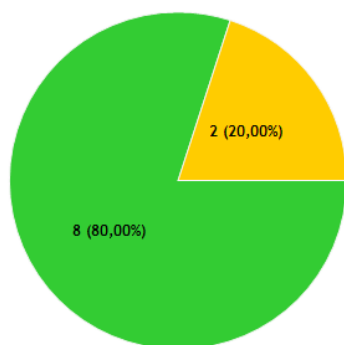


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

4080 Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (*Salicetum lapponum*, *Salicetum silesiacae*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Zlokalizowano 6 powierzchni tego siedliska przyrodniczego w regionie kontynentalnym (Karkonosze) i jedno stanowisko w regionie alpejskim (Babia Góra).

Wyniki: Wszystkie monitorowane stanowiska rozwijają się w warunkach naturalnych, nie są zagrożone, a stan ochrony ich struktury i funkcji jest oceniony jako dobry. Wszystkie monitorowane stanowiska leżą w strefie ochrony ścisłej Karkonoskiego Parku Narodowego i Babiogórskiego Parku Narodowego.

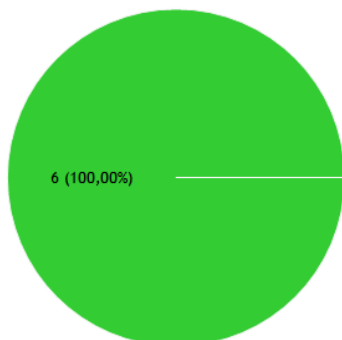
Wynik: nie wykazano żadnych niepokojących zmian w badanych płatach tego siedliska (wszystkie wskaźniki i parametry uzyskały ocenę FV). Na jednym stanowisku zaobserwowano niewielkie ślady wydeptywania.

Zagrożenia: Potencjalne zagrożenia mogą się wiązać z miejscami intensywnym ruchem turystycznym, na ogół jednak płaty zarośli wierzbowych znajdują się w wystarczająco niedostępnych miejscach.

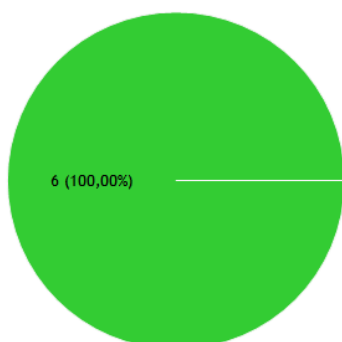
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

4080 – REGION KONTYNENTALNY

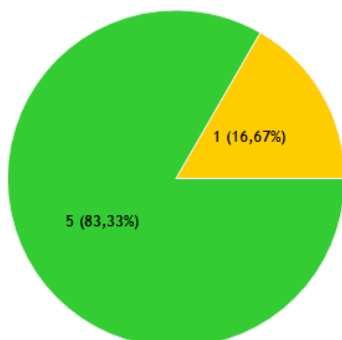
Parametr: Powierzchnia



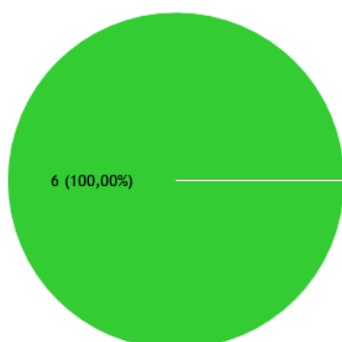
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

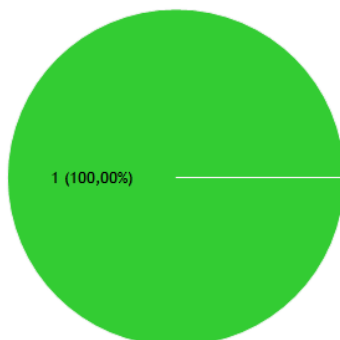
FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

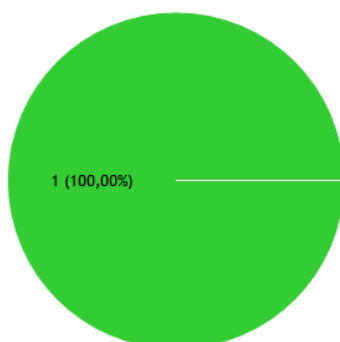
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

4080 – REGION ALPEJSKI

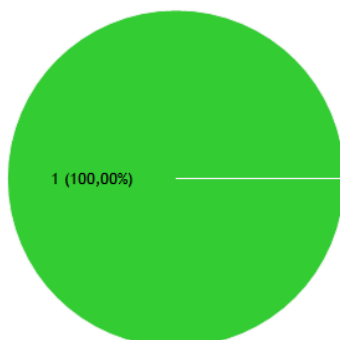
Parametr: Powierzchnia



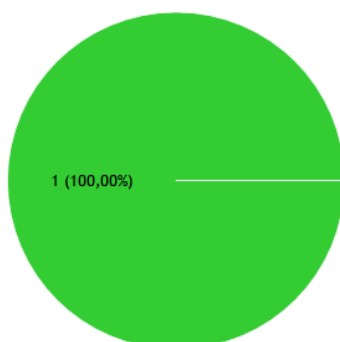
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010.

Przeprowadzone badania: W regionie kontynentalnym siedlisko monitorowano na 33 stanowiskach, z czego część w 10 obszarach Natura 2000. Natomiast w regionie alpejskim monitorowano 6 stanowisk w Pieninach, Małych Pieninach i w Tatrach.

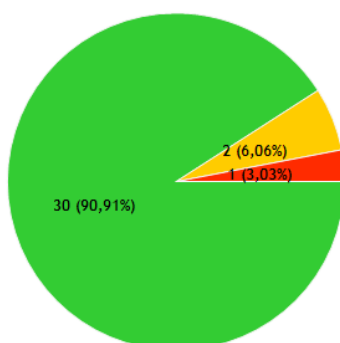
Powierzchnia płatów siedliska jest zmienna, najczęściej waha się od kilku do kilkunastu arów. Największe powierzchnie siedlisko zajmuje na stanowiskach: Góry Towarne, Czerwony Bór i również na większości stanowisk w tych obszarach ocena stanu ochrony była najlepsza. Najgorzej oceniono wszystkie stanowiska w obszarze Gołobórz i jedno spośród stanowisk w obszarze Czerwony Bór.

Wynik: blisko połowa stanowisk w regionie kontynentalnym (45%) oraz połowa stanowisk w regionie alpejskim otrzymała oceny niewłaściwe, w tym 6 stanowisk – ocenę złą U2. Na obniżenie oceny ogólnej wpłynęły parametry – specyficzna struktura i funkcje i perspektywy zachowania. Natomiast o obniżeniu oceny tego pierwszego parametru decydowały najczęściej: gatunki charakterystyczne murawy, brak lub słabe odnowienie jałowca, udział gatunków drzewiastych i zły stan zdrowotny jałowców.

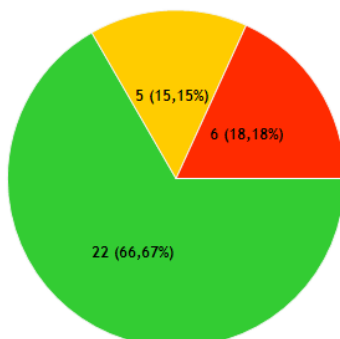
Zagrożenia: sukcesja naturalna (zarastanie przez sosnę), zacienienie, mechaniczne niszczenie zarośli.

5130 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

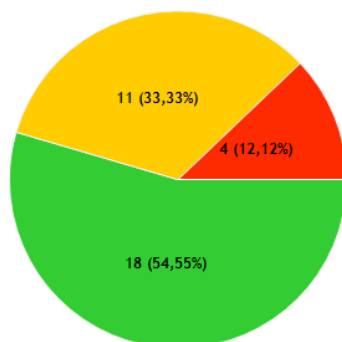


Parametr: specyficzna struktura i funkcje

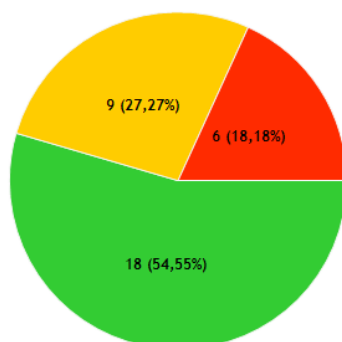


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



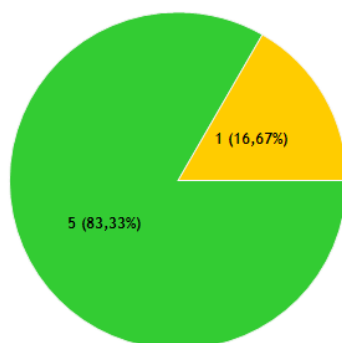
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

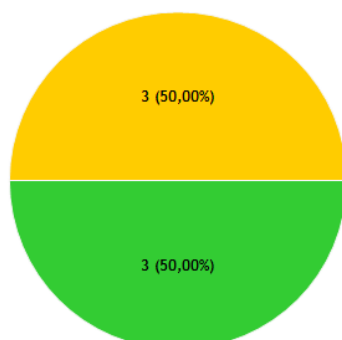
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

5130 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

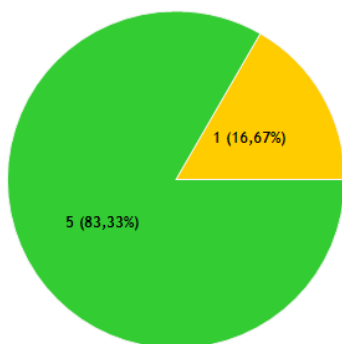


Parametr: specyficzna struktura i funkcje

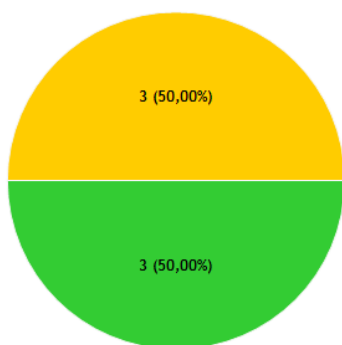


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6150 Wysokogórskie murawy acidofilne (*Juncion trifidi*) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (*Salicion herbaceae*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2011.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 16 stanowiskach w regionie alpejskim, położonych w obszarach: Babia Góra i Tatry.

Wynik: zdecydowaną większość wskaźników i parametrów oceniano na FV. Oceny parametrów powierzchnia oraz specyficzna struktura i funkcje obniżono do U1 na trzech stanowiskach na Babiej Górze (Diablak, Gówniak 01 oraz Gówniak 03). Parametr perspektywy zachowania obniżono także na innych stanowiskach – Gówniak 02 oraz Kasprowy Wierch 2. Ostatecznie stan tych muraw w Tatrach oceniono na FV, natomiast na Babiej Górze na U1.

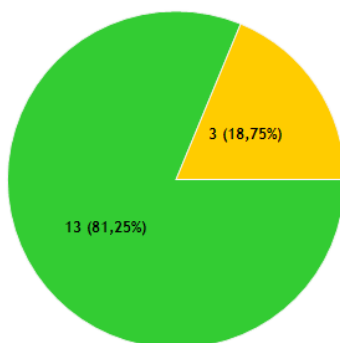
Zagrożenia: ze względu na ścisły reżim ochronny i duże zasoby tego siedliska przyrodniczego w Tatrach, perspektywy zachowania są bardzo dobre. Oczywiście murawy poddawane są silnej presji w pobliżu szlaków turystycznych, schronisk, infrastruktury narciarskiej – jednak przy zachowaniu obecnej intensywności użytkowania turystycznego i rekreacyjnego stosunek powierzchni zagrożonej antropopresją

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

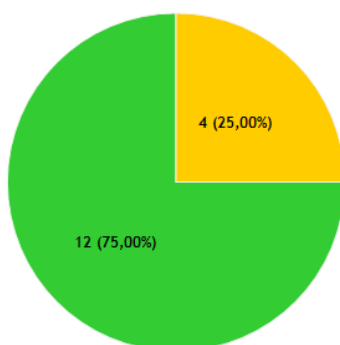
do całości muraw w Tatrach jest niewielki. Oczywiście ze względu na wysokie walory przyrodnicze wszystkich płatów tych muraw, należy podejmować działania ochronne w skali lokalnej (np. w pobliżu Kasprowego Wierchu), jednak nie istnieje zagrożenie znaczącego pogorszenia się stanu muraw wysokogórskich w całości obszaru. Większej presji związanej z rekreacją poddawane są niewielkie powierzchnie muraw wysokogórskich na Babiej Górze.

6150 – REGION ALPEJSKI

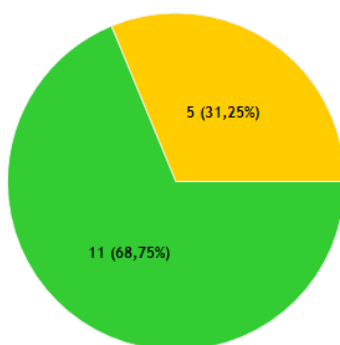
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

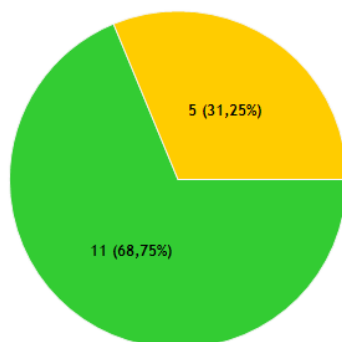


Parametr: Perspektywy zachowania



PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV **właściwy**
U1 **niezadowolający**
U2 **Zły**
XX **nieznany**

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6170 Nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*)

Siedlisko występuje w regionie: ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Prace prowadzono na 9 stanowiskach w regionie alpejskim. Stanowiska były zlokalizowane w Tatrach, na Babiej Górze, w Pieninach i w Małych Pieninach.

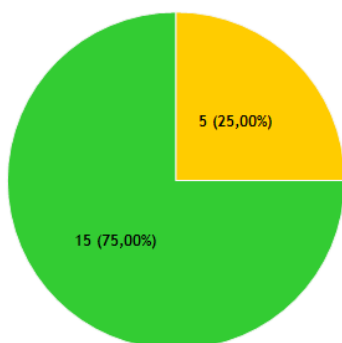
Wynik: Płaty muraw tatrzańskich są bardzo dobrze zachowane (wszystkie oceny FV). Dla obszaru Babiej Góry ogólną ocenę określono jako niezadowolającą (U1). Wynika to przede wszystkim z tego, że murawy w tym regionie ze względu na brak podłoża wapiennego odznaczają się swoistym, niezbyt typowym dla zbiorowisk ze związku *Seslerion tatrae* składem gatunkowym. Dla obszaru Pienin ogólną ocenę określono jako niezadowolającą (U1), wiąże się to przede wszystkim z obecnością gatunków ekspansywnych, głównie wkraczających na niektóre powierzchnie gatunków drzewiastych. Należy jednak podkreślić, że zajmujące największą powierzchnię naturalne płaty muraw w masywie trzech Koron oraz Sokolicy są przeważnie bardzo dobrze zachowane i nie są zagrożone sukcesją. Podobnie, jak dla Pienin Właściwych niezadowolająca (U1) ocena ogólna została nadana stanowisku w Małych Pieninach ze względu na zachodzącą w niektórych miejscach ekspansję gatunków drzewiastych. Podsumowując – wszystkie murawy poza Tatrami charakteryzowały się gorszym stanem (U1).

Zagrożenia: większość stanowisk znajduje się w niedostępnych miejscach, w związku z czym są nie zagrożone, lokalnie i potencjalnie istotne znaczenie może mieć wydeptywanie (szlaki turystyczne) i niszczenie związane z innymi formami rekreacji (narciarstwo).

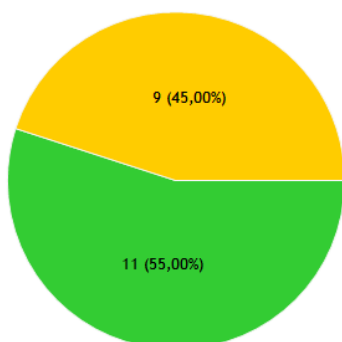
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

6170 – REGION ALPEJSKI

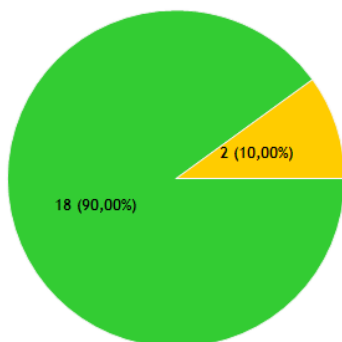
Parametr: Powierzchnia



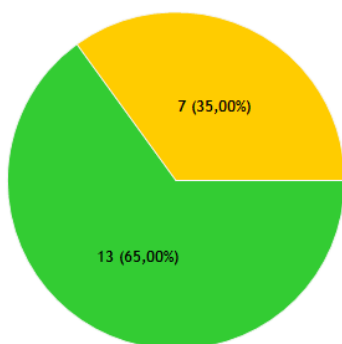
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV	właściwy	U1	niezadowalający	U2	Zły	XX	nieznany
-----------	-----------------	-----------	------------------------	-----------	------------	-----------	-----------------

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Siedlisko występuje przede wszystkim w regionie kontynentalnym i tylko na nielicznych stanowiskach w północnej części regionu alpejskiego. Prace badawcze nad siedliskiem rozpoczęto w roku 2010 r. (na 59 stanowiskach w regionie kontynentalnym i na 4 w regionie alpejskim) i były kontynuowane w roku 2011, w którym badania terenowe przeprowadzono na 62 stanowiskach w regionie kontynentalnym.

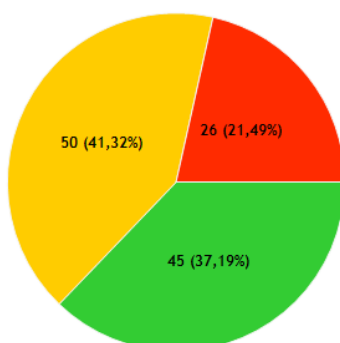
Wynik: Stan łąk trzęślicowych na przeważającej liczbie stanowisk (ok. 80%) oceniono jako niewłaściwy. Nieco lepiej oceniano parametr powierzchnia – 37 % ocen FV. Na poziomie obszarów jedynie 2 obszary uzyskały ocenę ogólną FV, były to: Skoroszowskie łąki oraz Piaśnickie łąki. Ocenę złą (U2) uzyskały następujące obszary: Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka, Dąbrowy Krotoszyńskie, Dolina Drwęczy, Dolina Łętowni, Dolina Płoni i Jezioro Miedwie, łąki koło Kasiny Wielkiej, łąki w Komborni, Narwiańskie Bagna, Ostoja Nadbużańska.

Na obniżenie oceny wpływały głównie wskaźniki: gatunki ekspansywne roślin zielnych, struktura przestrzenna płatów siedliska, gatunki dominujące, procent powierzchni zajęty przez siedlisko w transekcie, zachowanie płatów lokalnie typowych.

Zagrożenia: obserwowane zagrożenia to głównie: zanik tradycyjnego użytkowania, sukcesja wtórna, nawożenie

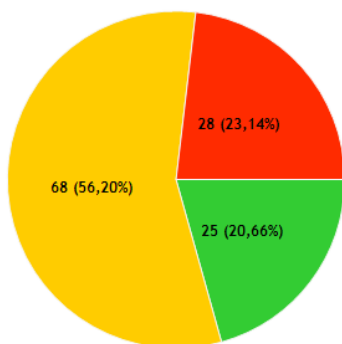
6410 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

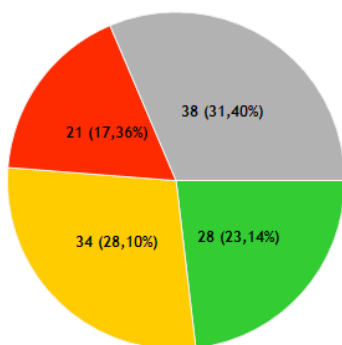


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

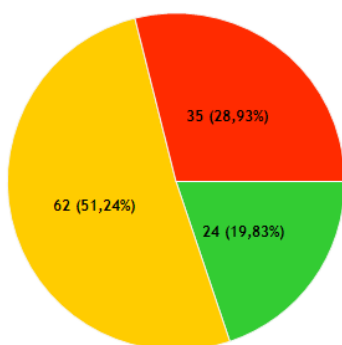
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

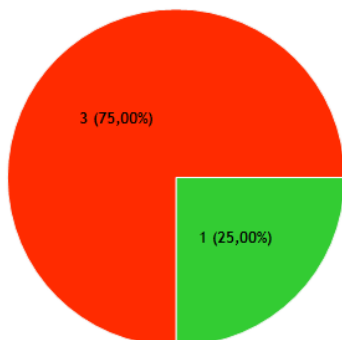
FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

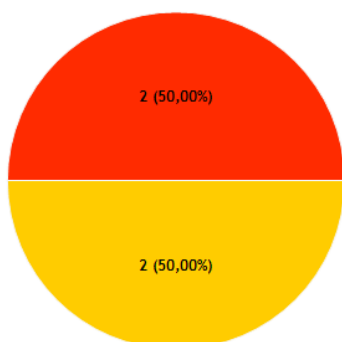
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

6410 – REGION ALPEJSKI

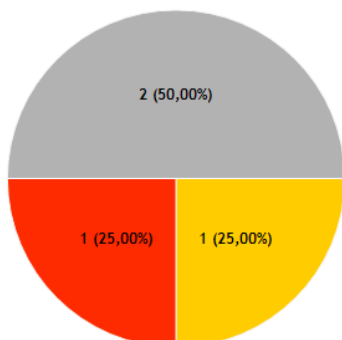
Parametr: Powierzchnia



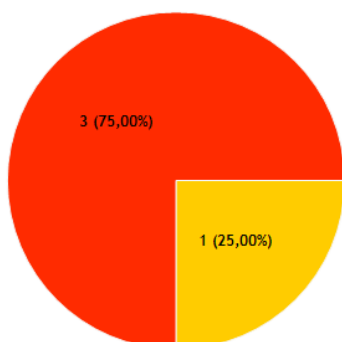
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Do badań monitoringowych wybrano stanowiska położone w południowej części Polski, głównie na terenie gór. W celu uzyskania możliwości lepszego porównania zebranych danych podobną liczbę stanowisk zlokalizowano w Sudetach i Karpatach. Obecna liczba powierzchni wydaje się być reprezentatywna dla ziołorośli sudeckich i karpackich. Łącznie monitoringiem objęto 93 stanowiskach, z tego 54 w regionie kontynentalnym (głównie w Sudetach).

Wynik: W regionie kontynentalnym zaledwie 29 z 55 stanowisk uzyskało ocenę właściwą FV. Wynika z tego, że istnieją znaczne zagrożenia dla zachowania ziołorośli związane głównie z mechanicznym niszczeniem w czasie przekształcania naturalnych ekosystemów nadrzecznych i nadpotokowych. Zniszczenie roślinności nadrzecznej ułatwia wkraczanie gatunków inwazyjnych (w tym również gatunków obcych) i nieodwracalne często zaburzenia struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych.

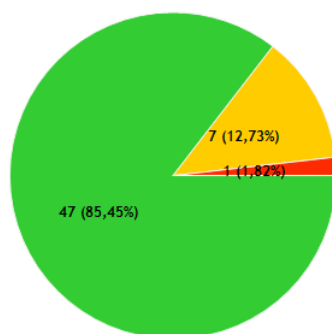
W regionie alpejskim około 2/3 stanowisk oceniono na FV. Jest to w przypadku tak wrażliwego na zmiany siedliska dosyć dobry wynik. Większość gorzej ocenionych stanowisk znajduje się na terenach niechronionych, więc prawdopodobnie ich degradacja będzie postępować. Jednak przy stosunkowo dużych zasobach zabezpieczonych w obszarach chronionych zachowanie karpackich ziołorośli nie jest istotnie zagrożone.

W obu regionach najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: gatunki charakterystyczne, bogactwo gatunkowe, gatunki synantropijne, naturalny kompleks siedlisk

Zagrożenia: Niewątpliwie należy tu szczególną uwagę zwrócić na takie obserwowane oddziaływania jak: inwazja gatunku, eutrofizacja, melioracje i przekształcanie koryt rzek i potoków, wydeptywanie oraz zabudowa rozproszona.

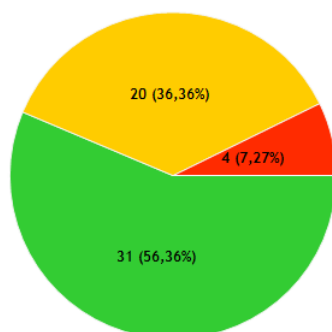
6430 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

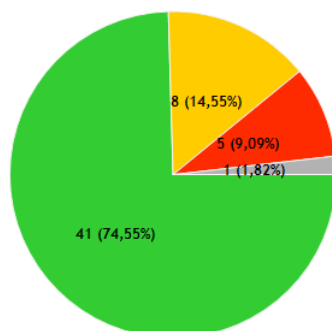


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

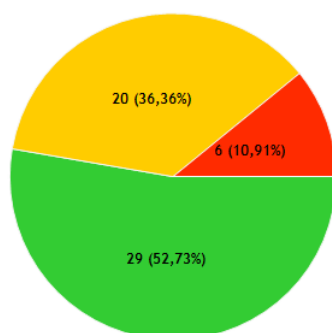
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

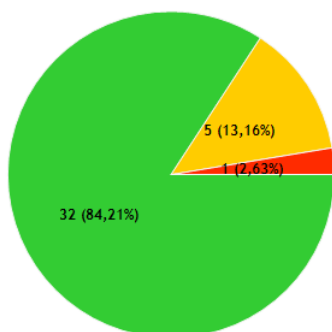
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

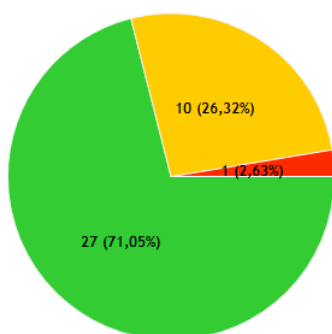
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

6430 – REGION ALPEJSKI

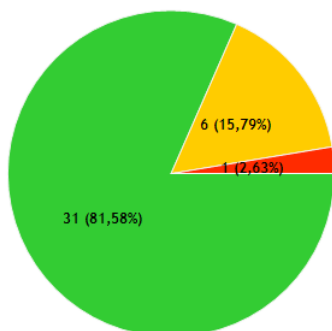
Parametr: Powierzchnia



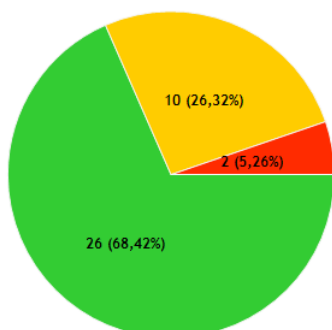
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Rozmieszczenie 75 monitorowanych w latach 2009-2010 stanowisk jest względnie dobrym odzwierciedleniem ich rzeczywistego występowania w Polsce. Obejmuje ono zarówno zachodnią (dolina Odry i Warty), jak i wschodnią (Dolina Wisły, Nidy, Bugu i Pisy) część kraju. W roku 2011 przeprowadzono jednak uzupełniające prace monitoringowe na 9 stanowiskach, biorąc pod uwagę niektóre regiony Polski. Są to obszary Natura 2000: Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH 180049, Dolina Dolnego Sanu PLH 180020 i Ostoja Nadbużańska PLH 140011 (uzupełnienie z roku 2010), a także dolina Noteci (Nowe Dąbie), dolina dolnej Narwi (Łąki Sowieńce) i rejon ujścia Sanu do Wisły (Zalesie Gorzyckie).

Wynik:

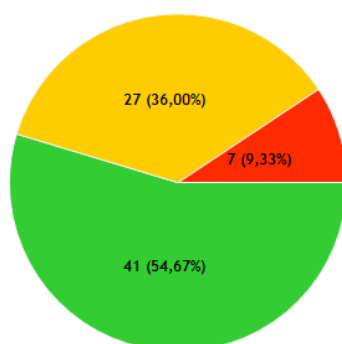
Monitoring wykazał, że zaledwie 17 stanowisk (22 %) znajduje się we właściwym stanie ochrony, natomiast aż 20 stanowisk oceniono na U2. Najgorzej oceniano parametr specyficzna struktura i funkcje, natomiast najlepiej – powierzchnia. Najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: gatunki dominujące, obce gatunki inwazyjne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, gatunki charakterystyczne.

Na poziomie obszarów Natura 2000 ocenę FV przyznano tylko w jednym przypadku – Ostoja Nadwarciańska, natomiast oceny U2 dwóm obszarom – Ostoja Kozubowska oraz Przeplatki nad Bystrzycą. Parametr specyficzna struktura i funkcje oceniono na FV także w obszarach: Dolina Doonego Sanu, Ostoja Nidziańska oraz Przełom Wisły w Małopolsce.

Zagrożenia: najistotniejsze obserwowane zagrożenia to: sukcesja wtórna, zanik gospodarki tradycyjnej, ekspansja gatunków roślin

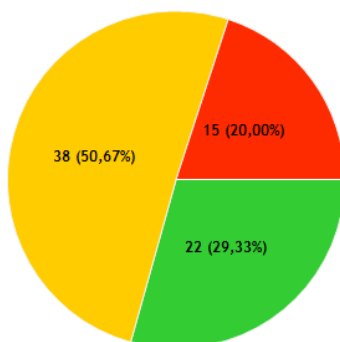
6440 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

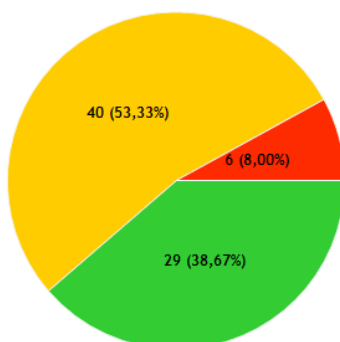


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

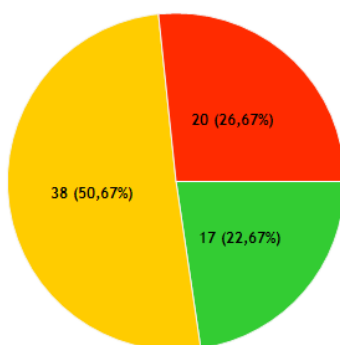
Parametr: specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6510 Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2011.

Przeprowadzone badania: Monitoring siedliska prowadzono w latach 2009 (206 stanowisk; 33 obszary Natura 2000) i 2011 (133 stanowiska; 31 obszarów Natura 2000). Obserwacje z 2009 roku dotyczyły głównie południowowschodniej Polski (Polesie, Roztocze, Wyżyna Lubelska, Kotlina Sandomierska, Wyżyna

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Małopolska); monitorowano także pojedyncze obszary w regionie Pojezierzy Południowobałtyckich, Niziny Południowopodlaskiej i Sudetów. W 2011 roku dane zbierano głównie w północnej (Pobrzeże Słowińskie, Pojezierza: Drawskie, Kaszubskie, Olsztyńskie), zachodniej (Nizina Wielkopolska, Nizina Śląska, Sudety) i środkowej (Nizina Mazowiecka, Wyżyna Małopolska) części kraju. Wcześniejsze informacje na temat niżowych łąk świeżych uzupełniono także o stanowiska z północno-wschodniej Polski (Nizina Podlaska, Międzyrzecze Łomżyńskie) i Kotliny Sandomierskiej.

W sumie prace prowadzono na 327 stanowiskach w regionie kontynentalnym oraz na 12 stanowiskach w regionie alpejskim.

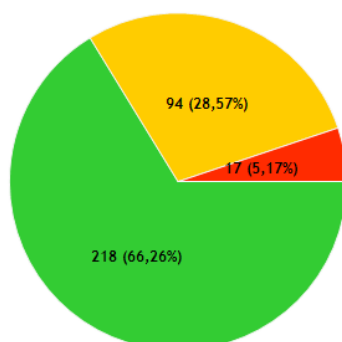
Wynik: około 80% stanowisk w regionie kontynentalnym oraz 60% stanowisk w regionie alpejskim otrzymało oceny niewłaściwe (U1 lub U2). W tym ocenę U2 otrzymały aż 62 stanowiska w r. kontynentalnym i 3 stanowiska w r. alpejskim. Podobnie na poziomie obszarów Natura 2000 – w regionie kontynentalnym ocenę FV uzyskało jedynie 7 z 61 obszarów, były to: Dolina Dolnego Sanu, Ostoja Nadbużańska, Ostoja Nidziańska, Pasma Krowiarki, Ostoja Welska, Przełomowa Dolina Narwi, Przełomowa Dolina Rzeki Wel. Oceny U2 otrzymały obszary: Załęczański Łuk Warty, Wzgórza Bukowe, Rzeką Pastęka, Rogalińska Dolina Warty, Pradolina Bzury-Neru, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja nad Bobrem, Łąki Gór i Pogórza Izerskiego, Nowosolska Dolina Odry, Kargowskie Zakola Odry, Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry, Góry Orlickie, Horyniec, Dorzecze Parsęty, Dolina Wieprzy i Studnicy, Dolinki Jurajskie, Dolina Dolnej Pilicy.

Najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, obce gatunki inwazyjne, ekspansja krzewów i podrostu drzew.

Zagrożenia: Najczęstszymi źródłami zagrożeń były: zaniechanie koszenia (na większości monitorowanych obszarów) lub też jego intensyfikacja, często połączona z podsiewaniem użytkowych gatunków traw (głównie północno-zachodnia i centralna Polska), zamiana łąk na pola uprawne lub pastwiska (Ostoja Nadliwiecka), rozprzestrzenianie się na łąkach obcych gatunków inwazyjnych (Sudety, Nizina Śląska, Mazowiecka, w mniejszym stopniu także Pobrzeże Bałtyku i Pojezierza). Znacznie rzadziej zagrażały łąkom: wtórne zabagnienie (północna Polska, Nizina Śląska), zalewy (Przełom Wisły w Małopolsce), zalesianie (Załęczański Łuk Warty, Pasma Krowiarki), czy zakładanie plantacji np. porzeczki czarnej (Rzeką Pastęka). W Rogalińskiej Dolinie Warty siedlisko 6510 jest pod bardzo silną presją zabudowy.

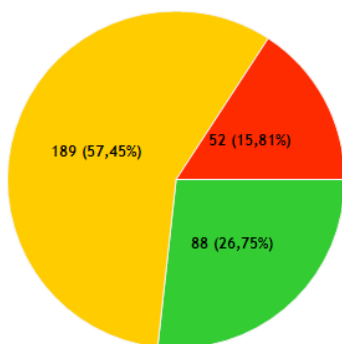
6510 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

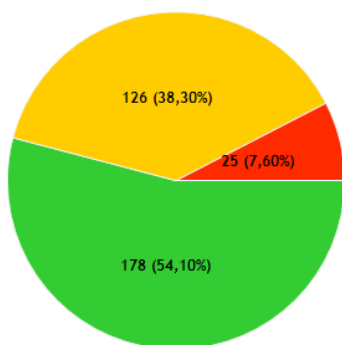


PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

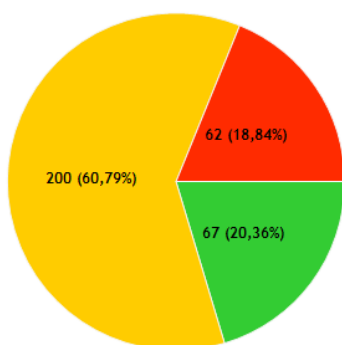
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

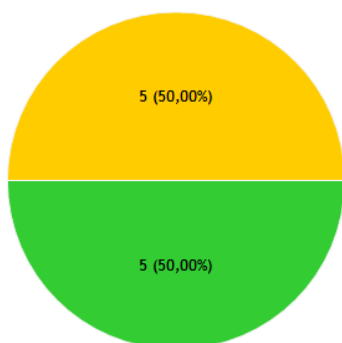
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

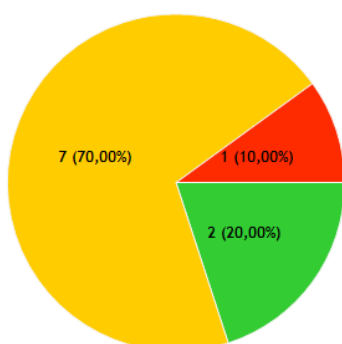
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

6510 – REGION ALPEJSKI

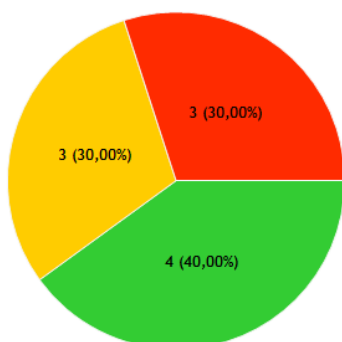
Parametr: Powierzchnia



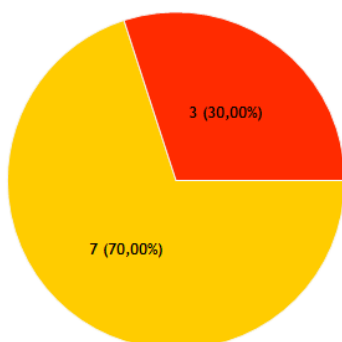
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

6520 Górskie łąki kośne

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010.

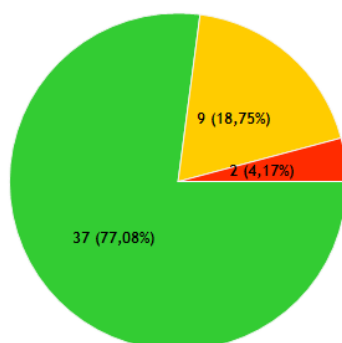
Przeprowadzone badania: Ekstensywnie użytkowane, bogate w gatunki górskie łąki konietlicowe i mietlicowe to szeroko rozpowszechnione siedlisko nieleśne w polskich Karpatach i Sudetach. Wybierając obszary do monitoringu starano się, by były one rozmieszczone równomiernie w regionach alpejskim i kontynentalnym a jednocześnie dobrze ilustrowały geograficzną i wysokościową zmienność łąk górskich. Łącznie w okresie 2009-2010 przeprowadzono obserwacje na 120 stanowiskach i 27 obszarach Natura 2000. W regionie kontynentalnym monitoring objął 48 stanowisk w 13 obszarach (12 obszarach Natura 2000), w regionie alpejskim – 72 stanowiska w 16 obszarach (15 obszarach Natura 2000).

Wynik: W regionie kontynentalnym na żadnym z monitorowanych obszarów stan ochrony siedliska nie został określony jako właściwy. W Górach i na Pogórzu Kaczawskim ocenę U2 warunkuje występowanie inwazyjnego gatunku obcego łubinu trwałego *Lupinus polyphyllus*, podsiewanego kiedyś na łąkach. Relatywnie najlepiej zachowane są łąki górskie w Górach Bialskich i Grupie Śnieżnika, wyróżniające się właściwą strukturą i powierzchnią. W przypadku stanowisk rozkład ocen przedstawia się następująco: FV – 17%, U1 – 65%, U2 – 18%. W rozmieszczeniu stanowisk reprezentujących różny poziom zachowania siedliska brak widocznych prawidłowości. W regionie alpejskim większość obszarów (80%) i stanowisk (58%) została oceniona na U1 z powodu niskiej oceny „Specyficznej struktury i funkcji” i/lub „Perspektyw ochrony”. Najlepiej zachowane łąki górskie występują w Ostoi Jaśliskiej oraz poza obszarami Natura 2000 na Podhalu (Pogórze Gubałowskie, Rów Podtatrzański) i na Polanie Biały Potok w Tatrach. Biorąc pod uwagę oceny dla poszczególnych stanowisk najlepiej zachowane są łąki górskie we wschodniej i środkowej części regionu alpejskiego (od Gorców na wschód). Najniżej oceniono stan ochrony łąk w Ostoi Gorczańskiej.

Zagrożenia: zabudowa rekreacyjna polan górskich, zanik tradycyjnego użytkowania, sukcesja wtórna, zarastanie przez krzewy i podrost drzew.

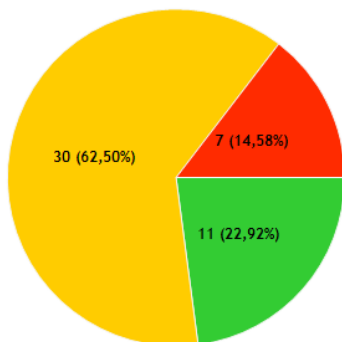
6520 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

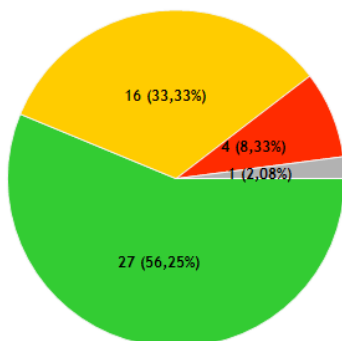


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

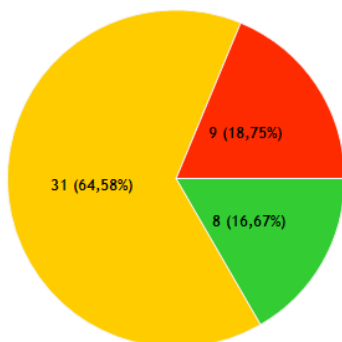
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



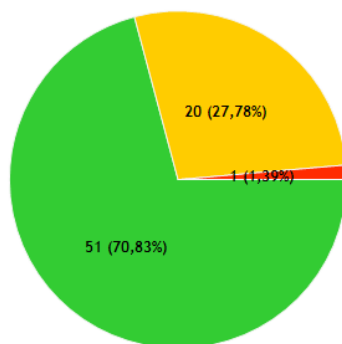
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

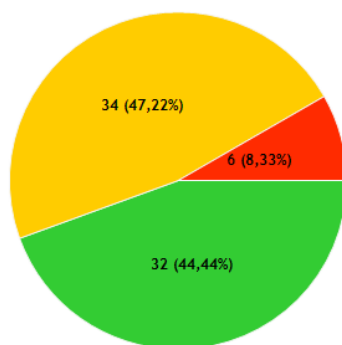
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

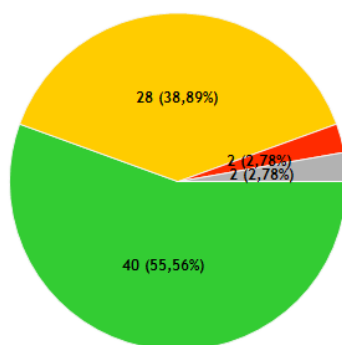
Parametr: Powierzchnia



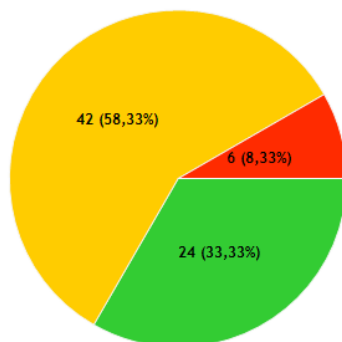
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV	właściwy	U1	niezadowolający	U2	Zły	XX	nieznany
-----------	-----------------	-----------	------------------------	-----------	------------	-----------	-----------------

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach 2010, 2011.

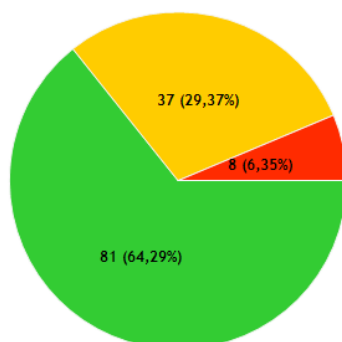
Przeprowadzone badania: Badania terenowe były prowadzone przez 13 ekspertów lokalnych na 149 stanowiskach w 40 obszarach Natura 2000. W roku 2010 przebadano 89 stanowisk, a w 2011 kolejne 60 stanowisk. Na region kontynentalny przypadało 110 stanowisk w 34 obszarach Natura 2000 oraz 16 na innych terenach regionu. Na region alpejski przypadało 21 stanowisk w 6 obszarach Natura 2000 oraz 2 na innych terenach regionu.

Wynik: Zaledwie 25% stanowisk (31 z 110) w regionie kontynentalnym uzyskało ocenę ogólną FV, natomiast w regionie alpejskim – tylko 7 z 21 stanowisk. Najgorzej oceniano parametr specyficzna struktura i funkcje (tylko 28 % ocen FV). Najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, obecność krzewów i podrostu drzew. Na poziomie obszarów Natura 2000 – tylko 4 z nich w regionie kontynentalnym oceniono na FV, były to: Torfowisko pod Zieleńcem, Ostoja Piska, Jeziora Czaplineckie, Brzeziczno. Ocenę U2 otrzymały obszary: Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Czerwona Woda pod Babilonem, Dolina Bobrzy, Dzika Orlica, Jezioro Karaś, Poligon Rembertów, Puszcza Kampinoska oraz Rynna Jezior Rzepińskich.

Zagrożenia: zajistotniejsze obserwowane zagrożenia to zaburzenie stosunków wodnych i sukcesja wtórna.

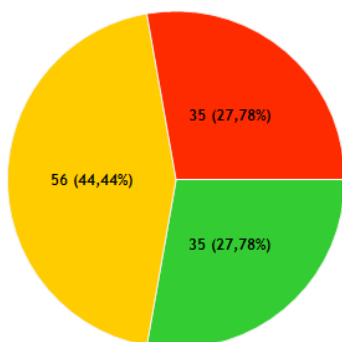
7140 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

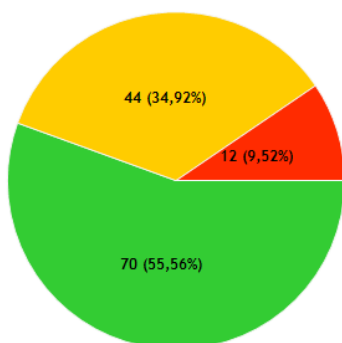


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

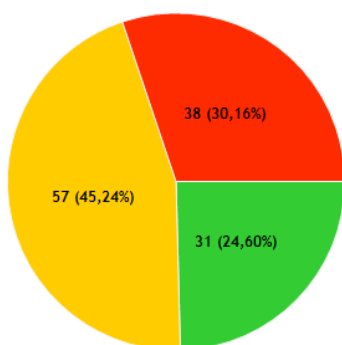
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



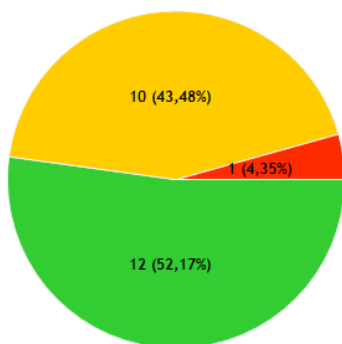
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

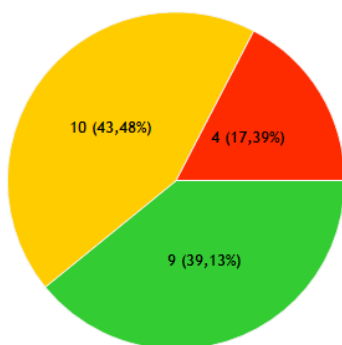
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

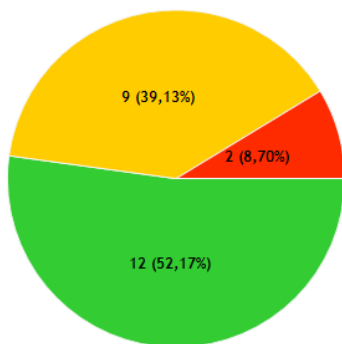
Parametr: Powierzchnia



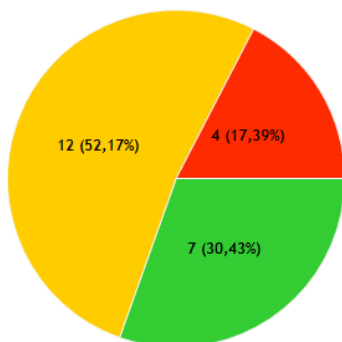
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Badania terenowe były prowadzone przez 10 ekspertów lokalnych na 62 stanowiskach. 52 badane stanowiska znajdują się w obrębie 21 obszarów Natura 2000, a 10 poza nimi. W roku 2010 przebadano 56 stanowisk, a w 2011 badania uzupełniono o kolejne 6 stanowisk. Na region kontynentalny przypadało 47 stanowisk w 20 ostojach oraz 10 na innych terenach regionu. Na region alpejski przypadało 5 stanowisk, wszystkie położone na terenie jednej ostoi Natura 2000.

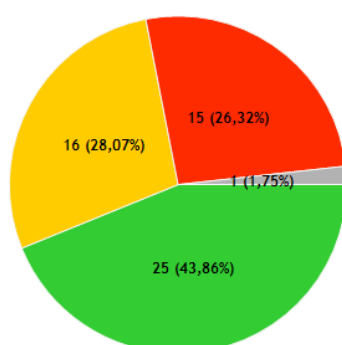
Wyniki:

Oceniając stanowiska monitorowane w latach 2010-2011, tylko w trzech przypadkach (jeden obszar Natura 2000) wstawiono dobrą ocenę (FV). Stan pozostałych badanych obiektów był niezadowalający (U1 – 21 stanowisk i 7 obszarów) lub zdecydowanie zły (U2 – 33 stanowisk i 11 obszarów). Dlatego proponuje się ocenę ogólną dla regionu: U2 – zły stan ochrony. Najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: struktura przestrzenna płatów siedliska, pokrycie i struktura gatunkowa mszaków, gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące. Ocenę właściwą (FV) na poziomie obszarów Natura 2000 uzyskała tylko: Karkonosze i Brzeziczno.

Zagrożenia: najistotniejsze obserwowane zagrożenia to: zaburzenie stosunków wodnych i sukcesja wtórna

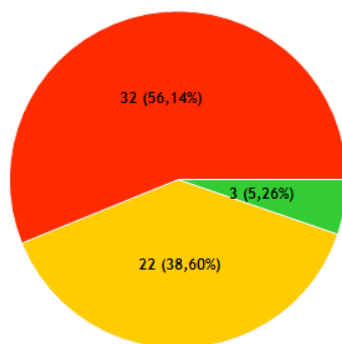
7150 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

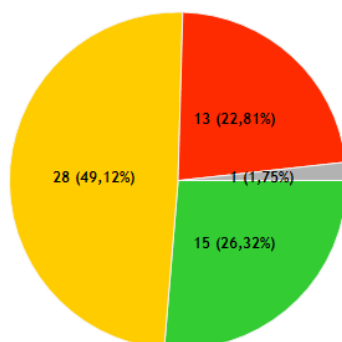


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

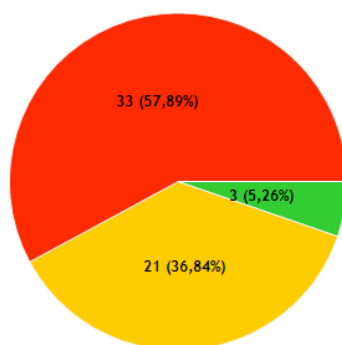
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



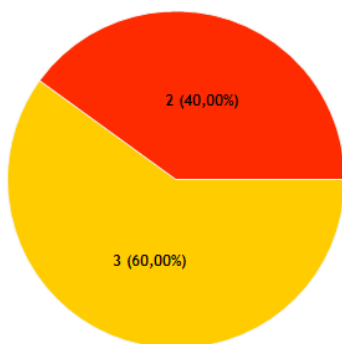
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

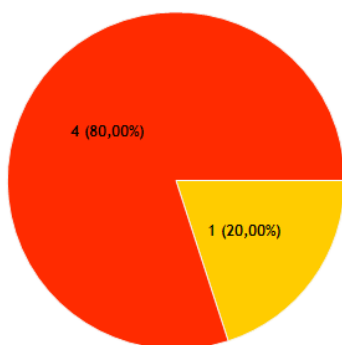
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

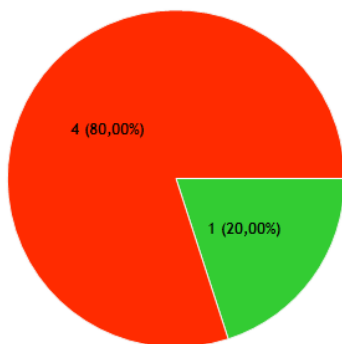
Parametr: Powierzchnia



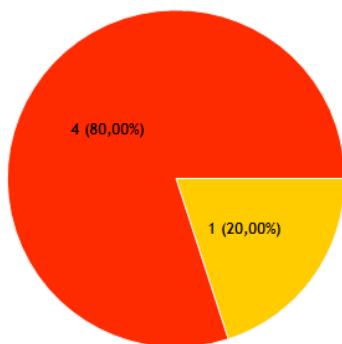
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

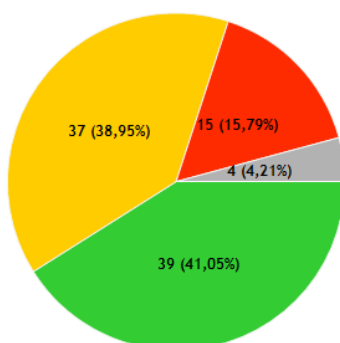
Siedlisko występuje w regionie: ALP, CONT

Przeprowadzone badania: w regionie kontynentalnym zlokalizowano 95 stanowisk w 25 istniejących obszarach Natura 2000 oraz 7 projektowanych. W regionie alpejskim wyznaczono 26 stanowisk w 7 ostojach

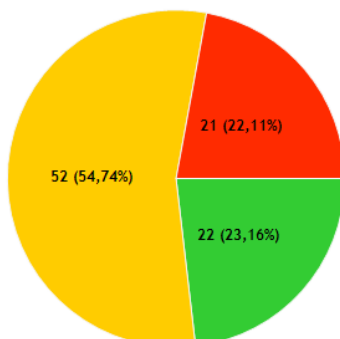
Wynik: w regionie kontynentalnym złą ocenę ogólną uzyskało 13 z 25 obszarów. Najlepiej zachowanymi obszarami są Torfowiska Chełmskie, Sandr Brdy i Uroczyńska Puszczy Drawskiej (FV). Na ogólnie na niezadowalający stan monitorowanego siedliska w regionie kontynentalnym wpłynęły powszechne w przeszłości melioracje terenów bagiennych i torfowisk oraz eksploatacja torfu. Stan siedliska we wszystkich badanych obszarach Natura 2000 w regionie alpejskim również oceniono jako niezadowalający (U1). O obniżeniu oceny parametru „struktura i funkcja” decydowały najczęściej: gatunki dominujące, ekspansja krzewów i podrostu drzew, melioracje odwadniające a w nieco mniejszym stopniu gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz pokrycie i struktura gatunkowa mchów.

7230 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

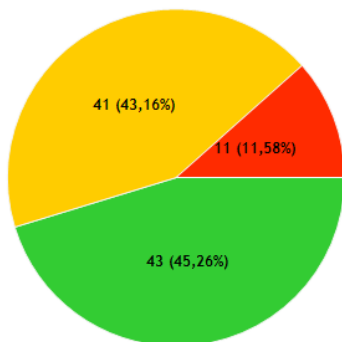


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

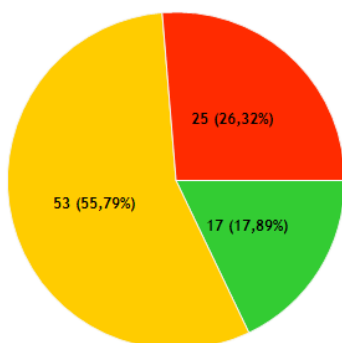


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



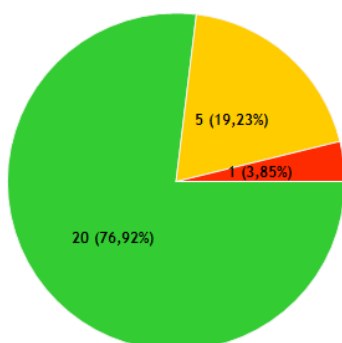
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

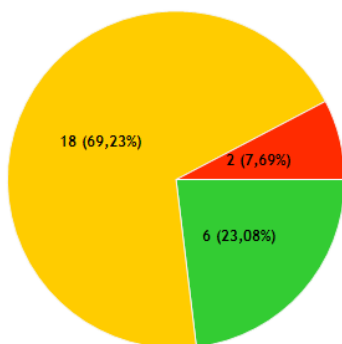
7230 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

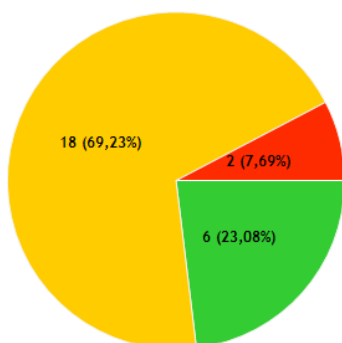


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

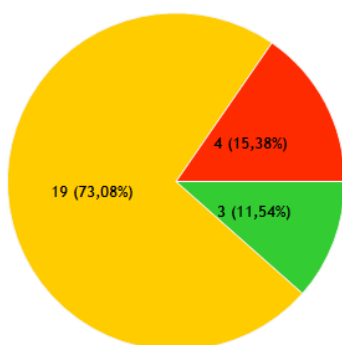
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

8120 Piargi i gołoborza wapienne ze zbiorowiskami *Papaverion tatricii* lub *Arabidion alpinae*

Siedlisko występuje w regionie: ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: W roku 2011 rozpoczęto monitoring 10 stanowisk znajdujących się w Tatrach Zachodnich.

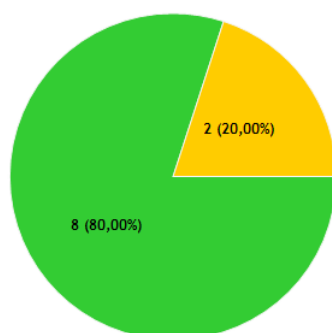
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Wynik: tylko na dwóch stanowiskach obniżono ocenę parametrów powierzchnia i specyficzna struktura i funkcje, a co za tym idzie także ocenę ogólną do U1.

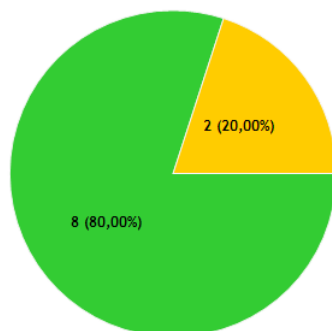
Zagrożenia: Większość monitorowanych piargów wapiennych w badanym obszarze jest bardzo dobrze zachowana. W ośmiu przypadkach na dziesięć wszystkie parametry zostały ocenione jako właściwe (ocena FV), a jedynie dwa stanowiska charakteryzują się oceną ogólną niezadowalającą (U1). Obniżenie oceny wynika przede wszystkim z niezadowalającej liczby i stanu gatunków charakterystycznych oraz zmniejszonej powierzchni omawianego siedliska w transekcie, wynikającej z zarastania piargu przez drzewa i krzewy. Są to zjawiska naturalne i charakterystyczne dla piargów, więc zaniżone oceny w niektórych przypadkach nie mają wpływu na ogólny bardzo dobry stan siedliska w obszarze.

8120 – REGION ALPEJSKI

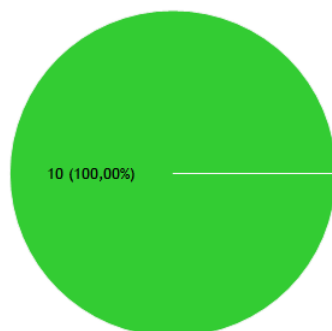
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

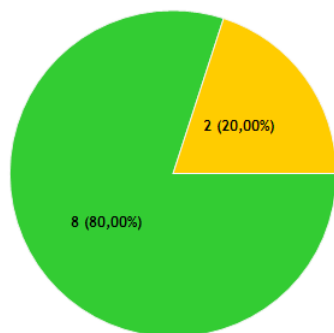


Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe

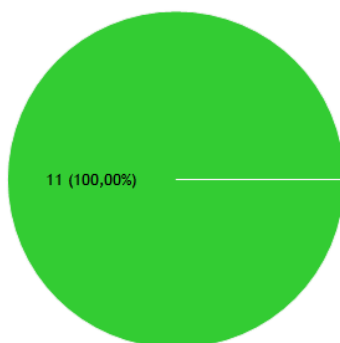
Siedlisko występuje w regionie: ALP, CONT. Badania prowadzono w latach: 2009.

Przeprowadzone badania: monitoringiem objęto dwa ze znanych w regionie kontynentalnym obszarów występowania siedliska 8150 (Masyw Ślęży – 1 stanowisko, Góry Świętokrzyskie 10 stanowisk).

Wynik: niemal wszystkie wskaźniki używane do opisu siedliska 8150 w obszarach otrzymały kategorię stan dobry (FV). W pojedynczych przypadkach za niezadowolające uznano ocienienie, ekspansję drzew i krzewów, oraz ekspansję traw i zestaw gatunków dominujących. Najpoważniejsze zagrożenia wiążą się głównie z oddziaływaniem człowieka wskutek bezpośredniej bliskości szlaków pieszych – ale nawet ten typ oddziaływania ma bardzo małą intensywność.

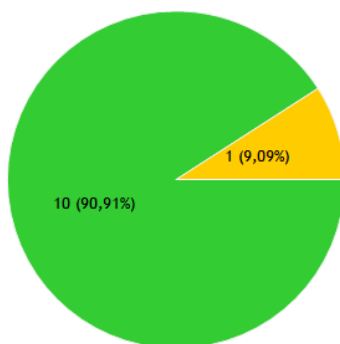
8150 – REGION KONTYNETALNY

Parametr: Powierzchnia

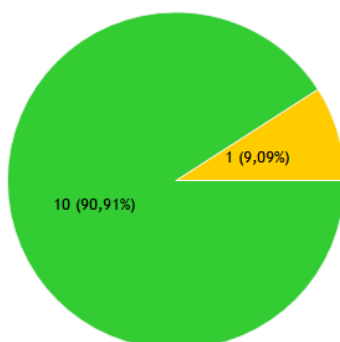


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

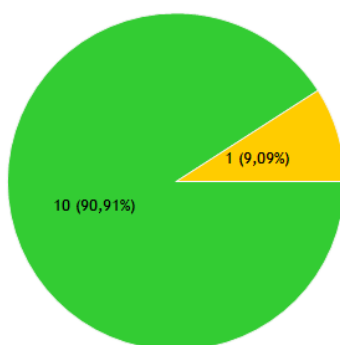
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Łącznie poddano monitoringowi 36 powierzchnie, w tym 15 w regionie Sudetów oraz 21 w Polsce Południowej. W tym 26 stanowisk znajduje się w 11 obszarach Natura 2000, zaś 10 stanowisk znalazło się poza granicami obszarów Natura 2000. Siedlisko monitorowane było jedynie w regionie kontynentalnym, w trzech głównych regionach jego występowania. Pierwszym jest Ziemia

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Kłodzka, gdzie występują złoża w różnym stopniu skryształizowanych wapieni, często o charakterze skał metamorficznych (marmurów) a także margliste łupki oraz niewielkie złoża wapieni węglistych. Drugim regionem jest Jura Krakowsko Częstochowska z obfitymi złożami wapieni i dolomitów. Siedlisko występuje ponadto w Górach Kaczawskich.

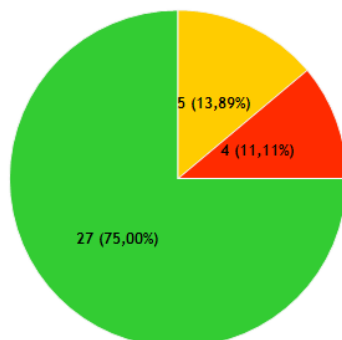
Wynik: Efektem zróżnicowanej oceny parametrów jest stan ocen końcowych, w których tylko 17 z 36 monitorowanych stanowisk przyznano ocenę dobrą (FV). Dla 10 stanowisk ocena ogólna wypadła niezadowolająco, zaś dla 9 – źle. Szczególny wpływ miała na to wypadkowa dwóch parametrów, czyli „stanu zachowania struktury i funkcji” oraz „perspektyw ochrony”.

Tylko w 14 obszarach parametr „Struktura i funkcje” został oceniony jako dobry (FV). Na pozostałych monitorowanych stanowiskach zaobserwowano zaburzenia struktury i funkcji siedliska, które w sposób umiarkowany (oceny U1 – 13 stanowisk) lub zdecydowany (oceny U2 – 9 stanowisk), świadczą o różnych przejawach degeneracji struktury i funkcji. W zależności od stanowiska na negatywne oceny tego parametru wpływały inwazja gatunków obcych, ślady zniszczeń i dewastacji w płatach siedliska, nadmierny rozwój siewek drzew i krzewów, zanikanie gatunków charakterystycznych etc.

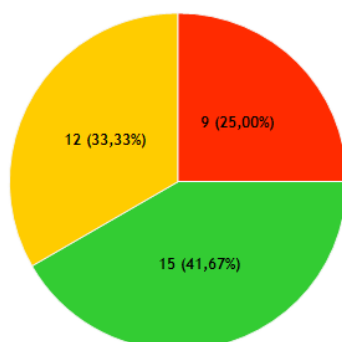
Zagrożenia: Najpoważniejszymi oddziaływaniami na siedlisko są bezpośrednie zagrożenia antropogeniczne wiążące się z dostępnością terenu poprzez drogi oraz szlaki piesze i wspinaczką skałkową. Pozostałe typy oddziaływań i zagrożeń, w tym inwazja gatunków obcych oraz zarastanie ścian skalnych dotyczą wybranych stanowisk.

8210 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

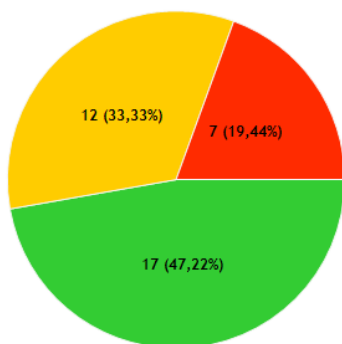


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

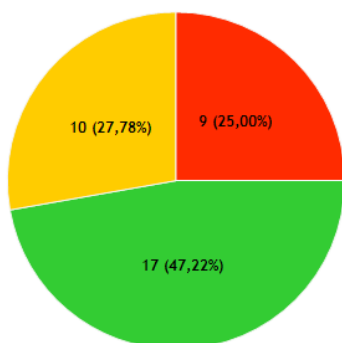


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2010, 2011

Przeprowadzone badania: Monitoringiem objęto 59 stanowisk siedlisk w tym 56 w regionie kontynentalnym oraz 3 w regionie alpejskim. W regionie kontynentalnym wszystkie badane powierzchnie pochodzą z Sudetów, ich Pogórza i Przedgórze – poza monitoringiem pozostały (o ile jeszcze istnieją) powierzchnie siedliska notowane kiedyś w Górach Świętokrzyskich. Łącznie badania objęły 19 obszarów Natura 2000 oraz 8 istotnych z punktu widzenia ochrony stanowisk poza obszarami Natura. W regionie alpejskim monitoringiem objęto siedliska leżące na terenie Beskidu Śląskiego oraz doliny Popradu (oba obszary w sieci Natura 2000). Poza monitoringiem pozostały płaty siedliska notowane niegdyś w Beskidzie Żywieckim i Gorcach, a zapewne także w innym pasmach karpackich, gdzie jednak jego rozmieszczenie jest słabo rozpoznane.

Wynik: Ogólny stan ochrony siedliska w dotychczas monitorowanych obszarach Natura 2000 należy uznać, za co najmniej niezadowolający (U1), jeśli nie zły (U2). Przyczyny tego stanu są różne – od inwazji gatunków obcych zagrażających siedlisku w różnych obszarach (szczególnie w obszarze „Wzgórza Kietczyńskie”),

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

przez zagrożenia antropogeniczne związane z planami wydobycia kopalin (obszary „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego” oraz „Żerkowice-Skała”.

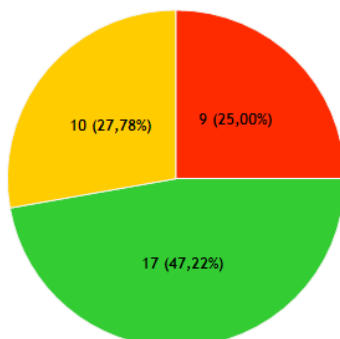
Zróźnicowanie ocen ogólnych jest powodowane zróźnicowaniem ocen poszczególnych parametrów dla danych stanowisk.

Dla 11 stanowisk wypadkowa ocen wynosi U2 (stan zły). Najczęstszymi przyczynami są zły stan ochrony struktury i funkcji oraz niskie perspektywy zachowania – często drugi z tych parametrów był przeważającym w ocenie, mimo dobrego lub tylko niezadowolającego stanu ochrony struktury i funkcji. Dla 16 stanowisk ocena ogólna wyniosła U1 – w tym przypadku najczęstszą przyczyną była ocena U1 dla parametru „Struktura i funkcje”. Najważniejszymi przyczynami zaburzeń były – inwazja gatunków obcych (głównie *Impatiens parviflora*, który spotykano niemal we wszystkich płatach podtypu 8220-3), ślady ognisk i dewastacja stanowisk gatunków typowych, zanikanie gatunków charakterystycznych oraz zacienienie i wiążąca się z tym depozycja martwej materii organicznej. Na trzech stanowiskach uznano, że fakt pozostawiania części powierzchni skalnych poza zajęciem przez gatunki typowe może wynikać z przyczyn naturalnych (siedliska skalne o bardzo małej żyzności i uszczelnieniu).

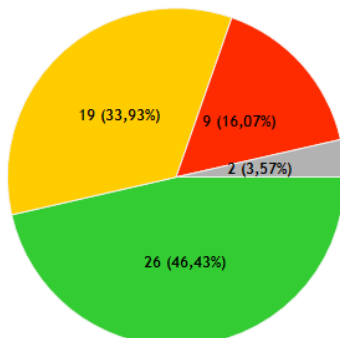
Zagrożenia: najpoważniejsze zagrożenia wiążą się z dwoma grupami czynników – oddziaływaniem człowieka wskutek bezpośredniej bliskości szlaków pieszych, dróg oraz szlaków turystycznych, oraz z procesów naturalnych (sukcesja, eutrofizacja, wysychanie, inwazja gatunków obcych). Oba te czynniki mogą zostać ograniczone wskutek biernej lub czynnej ochrony stanowisk.

8220 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

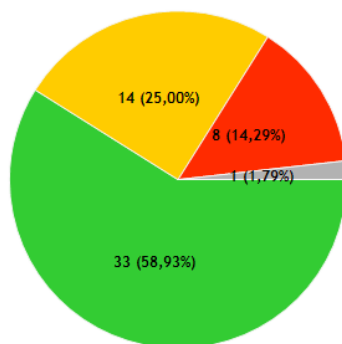


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

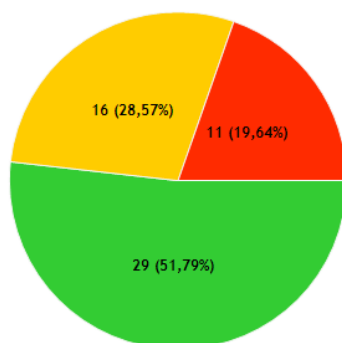


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



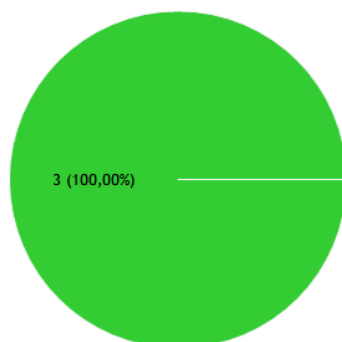
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

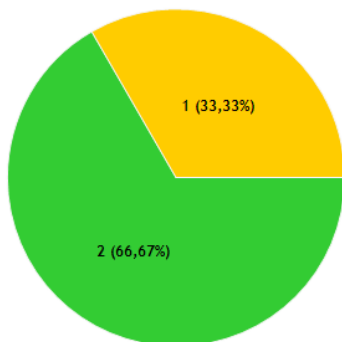
8220 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

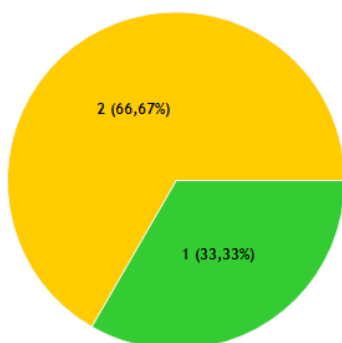


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

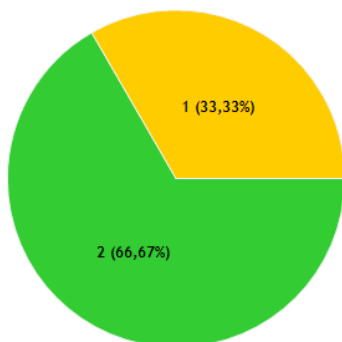
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (*Arabidopsision thalianae*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009.

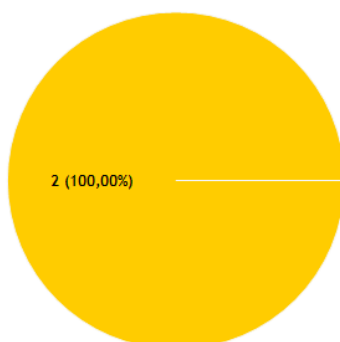
Przeprowadzone badania: pracami objęto oba znane do tej pory stanowiska muraw zaliczanych do typu siedliska 8230 w regionie kontynentalnym (góra Chojnik, Wąwóz Pełcznicy)

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

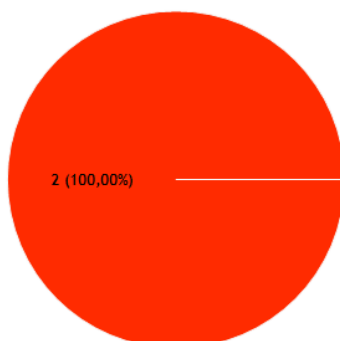
Wyniki: stan siedliska na obu stanowiskach uznano za zły. Gorsze oceny uzyskiwały wskaźniki: wydeptywanie, procent powierzchni zajęty przez siedlisko, struktura przestrzenna, Gatunki charakterystyczne, ekspansja krzewów i podrostu drzew, martwa materia organiczna, ocienienie muraw; natomiast nitryfikacja, zadarnianie i neofityzacja nie są poważnymi zagrożeniami dla tego siedliska. Najistotniejsze zagrożenia wiążą się z dwoma grupami czynników – oddziaływaniem człowieka wskutek bezpośredniej bliskości szlaków pieszych i punktów widokowych, oraz z procesów naturalnych (sukcesja). Oba te czynniki mogą zostać ograniczone wskutek czynnej ochrony stanowisk.

8230 – REGION KONTYNENTALNY

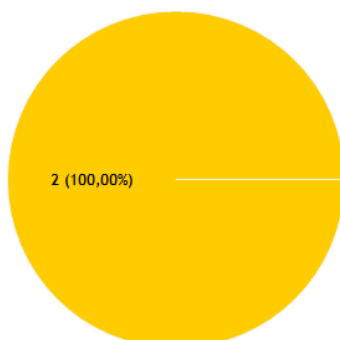
Parametr: Powierzchnia



Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

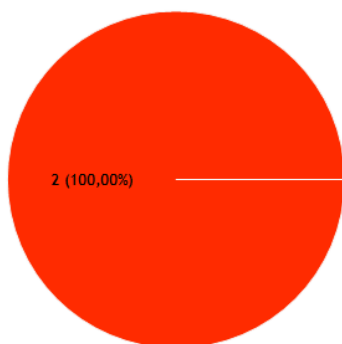


Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9140 Środkowoeuropejskie, subalpejskie i górskie lasy bukowe z jaworem oraz szczawiem górskim

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: W 2011 roku siedlisko było badane w regionie alpejskim, na 8 stanowiskach w Bieszczadach (ostoja PLC 180001) - najbardziej rozległym obszarze występowania siedliska 9140 w Polsce (94% areału) oraz na 3 stanowiskach w Beskidzie Żywieckim.

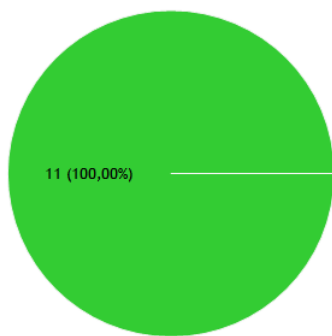
Wyniki: Powierzchnia siedliska duża ok. 1150 ha, stabilna. Klasyczne jaworzyny ziołoroślowe *Aceri-Fagetum* zajmują powierzchnię ok. 300 ha, zaś podzespół ziołoroślowy wyższych położeń żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum athyrietosum distentifoliae* – ok. 850 ha). Drzewostany typowe dla siedliska, zróżnicowane wiekowo, o zwarcu przerywanym lub umiarkowanym z licznymi lukami, ale też kępami krzywulców. Obecne grube jawory i buki. Obecny posusz leżący i stojący. Runo bujne z licznymi gatunkami ziołoroślowymi. Siedlisko objęte ochroną ścisłą w Bieszczadzkim Parku Narodowym, natomiast w Beskidzie Żywieckim w rezerwatach przyrody, co gwarantuje optymalną formę ochrony. Część położona na terenie Nadleśnictwa Cisna również wyłączona z użytkowania. Siedlisko we właściwym stanie nie podlegające niekorzystnym zmianom naturalnym ani antropogenicznym

Zagrożenia: brak istotnych zagrożeń

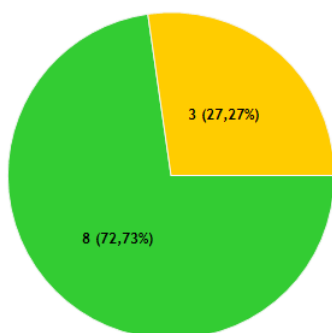
9140 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

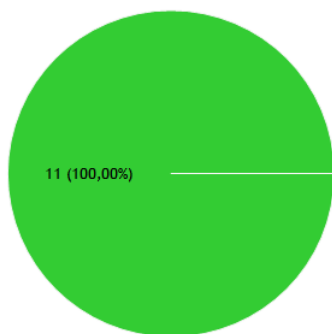
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



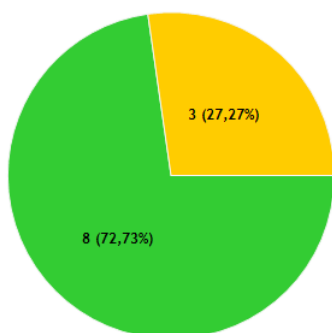
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2011.

Przeprowadzone badania: Monitoringiem objęto siedlisko przede wszystkim w regionie kontynentalnym, tylko 8 z 56 stanowisk monitoringowych przypada na region alpejski. Dobór i rozmieszczenie stanowisk odzwierciedla występowanie i zróżnicowanie siedliska na terenie kraju.

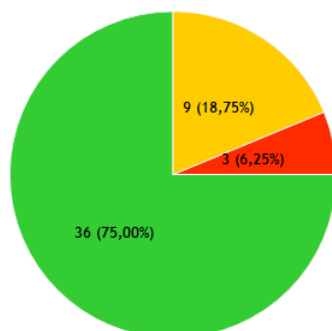
Wyniki: W regionie kontynentalnym najlepiej przedstawia się sytuacja wariantu nadmorskiego, najgorzej natomiast kaszubskiego. Pomimo wystąpienia pewnej liczby ocen złych (U2) oraz dużej liczby nieodpowiednich (U1), w związku z dużą liczbą ocen dobrych, stan wariantu małopolskiego można uznać za względnie dobry. Występuje tu jednak dość dużo zagrożeń. Co najwyżej średnio można natomiast ocenić stan wariantu sudeckiego. W regionie alpejskim połowa stanowisk otrzymała ocenę dobrą (FV). Pozostałe zostały ocenione na U1 w związku z nieodpowiednią specyficzną strukturą i funkcjami.

Najgorzej oceniane wskaźniki to: struktura drzewostanu na stanowisku, struktura przestrzenna płatów siedliska, obce gatunki inwazyjne, gatunki ciepłolubne, gatunki nawapienne.

Zagrożenia: W trakcie monitoringu stwierdzono 25 różnych oddziaływań na siedlisko. Wiele z nich zanotowano jedynie na jednym lub dwóch stanowiskach, jednak kilka powtarza się w wielu wypadkach. Najczęściej notowane było oddziaływanie ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych. W związku z dużą atrakcyjnością turystyczną siedliska i rejonów jego występowania, bardzo często w ich rejonie lokalizowane są szlaki turystyczne. Poza tym, można zaobserwować dużą liczbę ścieżek nieznakowanych, związanych z penetracją np. przez grzybiarzy. Niestety, dotyczy to również niemal wszystkich obszarów chronionych. Potencjalnie zdeptywanie jest dużym zagrożeniem, tym bardziej, że penetracja może wiązać się ze zbiorem i niszczeniem gatunków rzadkich. Jednak zwykle ścieżki te nie mają większego bezpośredniego wpływu na siedlisko, stąd ich oddziaływanie często określane jako neutralne.

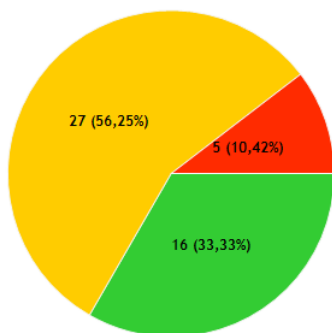
9150 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

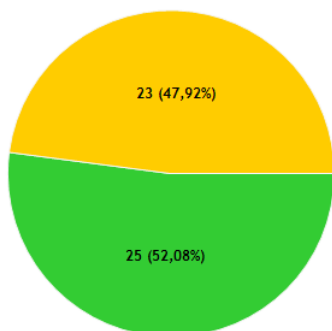


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

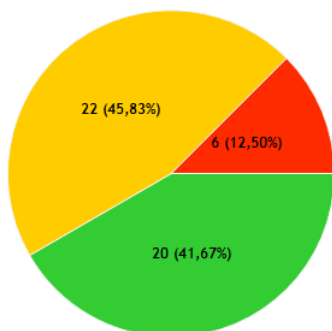
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



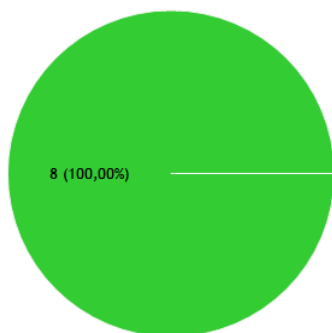
Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

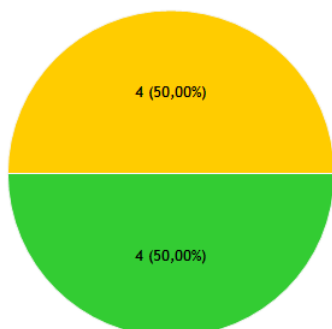
Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

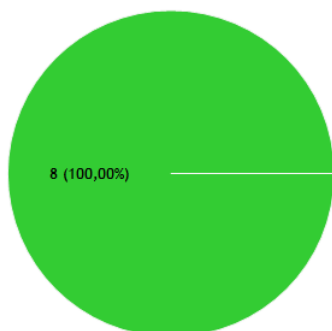
Parametr: Powierzchnia



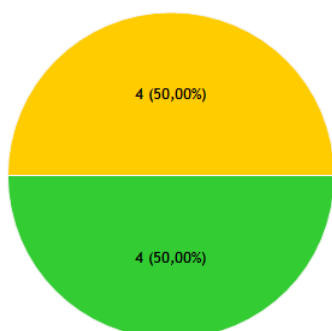
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010.

Przeprowadzone badania: Siedlisko występuje wyłącznie w regionie kontynentalnym. Jego zasięg jest dobrze znany i opisany w literaturze; jest ograniczony do północnej części Polski.

W latach 2009-2010 siedlisko było badane na 84 stanowiskach, położonych m.in. w 18 obszarach Natura 2000. Zbadane stanowiska pokrywają cały zasięg siedliska przyrodniczego, ich rozmieszczenie jest wystarczające.

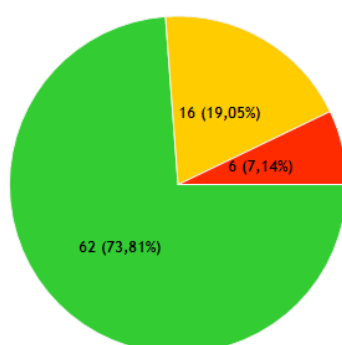
Wyniki: 80 % stanowisk znajduje się w niewłaściwym stanie ochrony. Na ocenę ta wpłynęły głównie oceny parametru specyficzna struktura i funkcje. Na ocenę parametru wpłynęły przede wszystkim wskaźniki: martwe drewno (ogólnie i grube), wiek drzewostanu, struktura pionowa i wiekowa oraz udział graba. Gorzej oceniane lasy charakteryzowały się – niewielką ilością martwego drewna, jednowarstwowym drzewostanem, gatunkami obcymi ekologicznie i geograficznie w drzewostanie i runie.

Powierzchnia siedliska została na większości stanowisk oceniona na FV. Najlepszy jest stan grądów poddanych konsekwentnie biernej ochronie rezerwatowej. W badanych obszarach Natura 2000 ochrona bierna i wyłączenie z drzewostanów użytkowania gospodarczego wydaje się najlepszą możliwą strategią ochrony grądów. W przypadku utrzymywania gospodarki, szczególnej troski wymaga odtworzenie zasobów rozkładającego się drewna, w tym w szczególności wielkowymiarowego. Wymaga to bardzo konsekwentnego pozostawiania drzew martwych i zamierających.

Zagrożenia: usuwanie martwych i zamierających drzew, wydeptywanie, zaśmiecanie, inwazja gatunków.

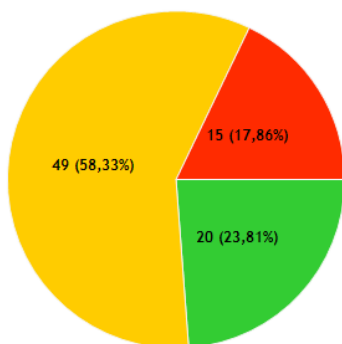
9160 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

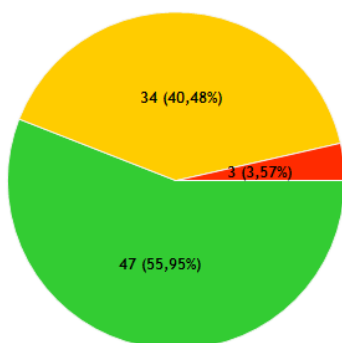


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

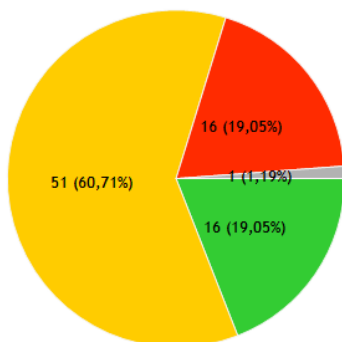
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9190 Kwaśne dąbrowy

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: W latach 2009-2011 monitorowano stan 107 stanowisk rozmieszczonych w całym areale występowania tych dąbrów. Jako siedlisko 9190 rozumiano w monitoringu wszystkie kwaśne dąbrowy – zgodnie z konkluzjami Seminarium Biogeograficznego dla regionu kontynentalnego. Zbadane w tych latach stanowiska pokrywają cały zasięg siedliska przyrodniczego; ich rozmieszczenie jest wystarczające.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

Wyniki: zarówno na poziomie stanowisk jak i obszarów, dominują oceny niezadowolające (U1) – jest to konsekwencja ocen parametru „struktura i funkcja” lub „perspektyw ochrony”. Tylko w dwóch obszarach Natura 2000 (Warnie Bagno i Jezioro Bukowo) ogólny stan kwaśnych dąbrów oceniono jako właściwy – przy czym należy pamiętać, że dotyczy to specyficznego podtypu dąbrów nadmorskich.

Parametr specyficzna struktura i funkcje aż na 24 stanowiskach został oceniony na U2 – odpowiadały za to: brak martwego drewna, neofityzacja, brak odnowienia, inne zniekształcenia. Z kolei na 17 stanowiskach parametr oceniono na FV.

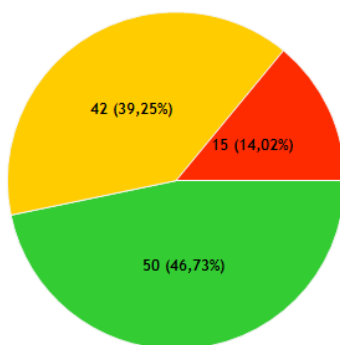
Na poziomie obszarów tylko 2 z nich uzyskały ocenę FV – Warnie Bagno i Jezioro Bukowo, natomiast aż 6 obszarów ocenę złą: Dąbrowy Krotoszyńskie, Dolina Noteci, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Ostoja Przemęcka, Wzgórza Kiełczyńskie, Wzgórza Strzełińskie.

Zagrożenia: najlepszy jest stan dąbrów poddanych konsekwentnie biernej ochronie rezerwatowej. Kompleks Dąbrów Włoszakowickich należałoby uznać za rezerwat przyrody dla ochrony występującego w dąbrowach jelonka rogacza i kwaśnych dąbrów.

Czynnikiem obniżającym najsilniej stan kwaśnych dąbrów w większości przypadków jest brak martwego drewna oraz ujednolicona i uproszczona struktura drzewostanu. Najpospolitszym inwazyjnym gatunkiem obcym jest niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*. Jego udział na różnych stanowiskach jest jednak rozmaity – od pojedynczych osobników, których występowanie nie wpływa na inne gatunki runa, po zwarte porostanie dna lasu. Inne obce gatunki spotkane w kwaśnych dąbrowach to: czeremcha amerykańska *Padus serotina*, dąb czerwony *Quercus rubra*, sit chudy *Juncus tenuis*, szczawik Dillena *Oxalis dillenii*. Ich udział z reguły nie jest masowy. Najbardziej „zneofityzowane” obszary Natura 2000 to Dąbrowy Obrzyckie, a także Dąbrowy Krotoszyńskie.

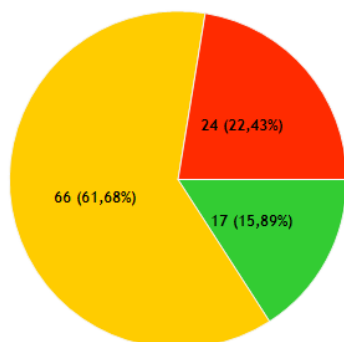
9190 – REGION KONTYNETALNY

Parametr: Powierzchnia

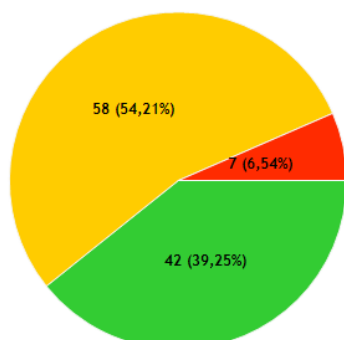


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

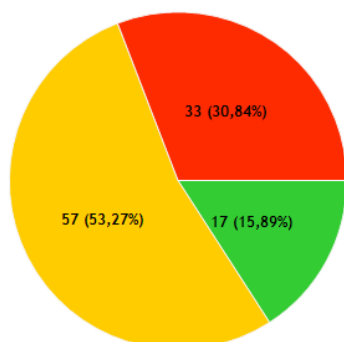
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010.

Przeprowadzone badania: Siedlisko występuje wyłącznie w regionie kontynentalnym. Jego zasięg obejmuje jednak niemal całą Polskę. Łącznie w latach 2009-2010 monitorowano stan ochrony tego siedliska przyrodniczego na 117 stanowiskach. Wybór lokalizacji badanych stanowisk w roku 2010 był taki, by wraz ze stanowiskami zbadanymi w 2009 r. pokrywały w reprezentatywny sposób cały zasięg geograficzny siedliska w Polsce.

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

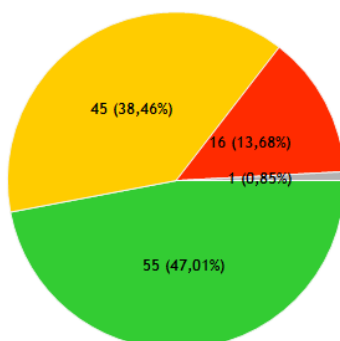
Wyniki: blisko 90 % stanowisk w niewłaściwym stanie ochrony. Na ocenę tą wpłynęły przede wszystkim oceny parametry specyficzna struktura i funkcje. Ocenę parametru specyficzna struktura i funkcje najbardziej obniżały wskaźniki: charakterystyczna kombinacja florystyczna runa, gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy, naturalne odnowienie drzewostanu, struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu, martwe drewno (łącznie zasoby), martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości, gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, liczba gatunków z grupy ‘wiązy, dąb, jesion’ występujących w drzewostanie.

Zaledwie 12 stanowisko oceniono na FV, były to: Czarny Las, Gładysze, Kozubów, Las Bielanski, Łęg Korea II, Małomickie Łęgi 2, Małomickie Łęgi 3, Małomickie Łęgi 4, Mokre, Przekop, Siechnice IV, Starczewice1. Żaden z obszarów nie uzyskał oceny właściwej (FV). Najgorzej oceniono obszary: Równina Szubińsko-Łabiszyńska, Dolina Dolnego Bobru, Dolina Leniwej Obry, Jezioro Bukowo, Łęgi Odrzańskie, Dolina Widawy, Dolna Wisła.

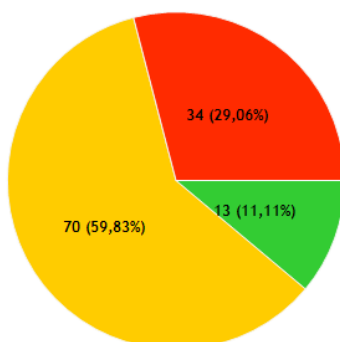
Zagrożenia: usuwanie martwych i zamierających drzew, neofityzacja runa, ekspansja gatunków obcych w podszycie, inne konsekwencje uproszczonej struktury drzewostanów.

91F0 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

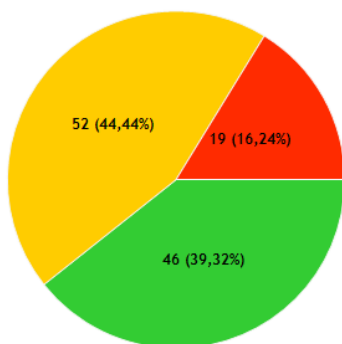


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

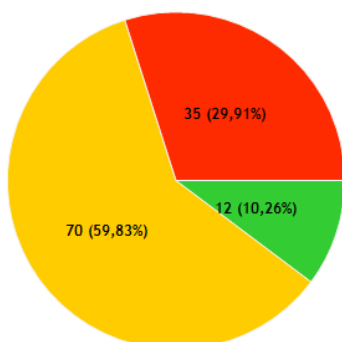


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*)

Siedlisko występuje w regionie: CONT, ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2010, 2011.

Przeprowadzone badania: Górskie świerczyny monitorowano w latach 2009-2011 na 42 stanowiskach w regionie alpejskim oraz na 18 stanowiskach w regionie kontynentalnym.

Wyniki: W regionie kontynentalnym zaledwie na siedmiu stanowiskach stan ochrony siedliska uznano za właściwy, w jednym przypadku (Zieleniec w Górach Orlickich) była to ocena U2, natomiast na pozostałych stanowiskach – U1. Podobnie na poziomie obszarów – tylko w Karkonoszach oceniono bory świerkowe na FV, natomiast w Górach Izerskich, Sowich i Stołowych – U1. Jeden obszar – Góry Orlickie – oceniono na U2.

W regionie alpejskim tylko w obszarze Tatr świerczyny oceniono na FV. Stan tych borów w Beskidzie Śląskim i Żywieckim, na Babiej Górze i w Ostoi Popradzkiej uznano za niezadowolający (U1), natomiast w Beskidzie Małym – za zły (U2). Wynika to z niskiej oceny parametrów specyficzna struktura i funkcje oraz perspektywy zachowania.

Zagrożenia: Ogólnie - do naturalnych czynników abiotycznych zagrażających tym borom należą silne wiatry, okiść, obfite opady śniegu mogące poczynić znaczne uszkodzenia drzewostanów, a do biotycznych

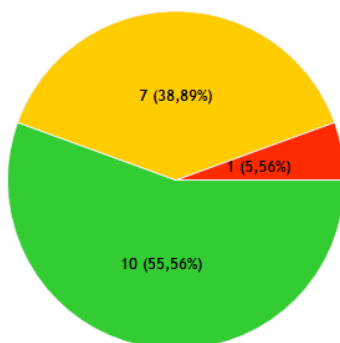
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

przede wszystkim owady pasożytnicze. Za zagrożenie uważa się również usuwanie martwego drewna – co prowadzi do znacznego zaburzenia specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego. W pewnym stopniu, na niektórych stanowiskach zagrożeniem może być użytkowanie rekreacyjne – związane przede wszystkim z narciarstwem, a także w mniejszym stopniu z turystyką pieszą. Presja ze strony człowieka w zbiorowiskach regla górnego w Ostoje Popradzkiej wynika przede wszystkim z turystyki pieszej (z czym się wiąże zdeptywanie runa i zaśmiecanie)

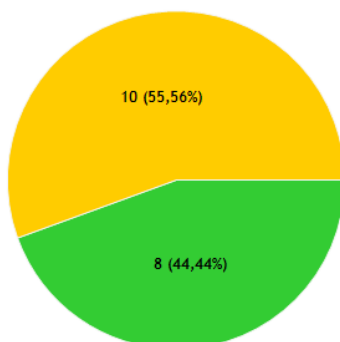
W regionie kontynentalnym na badanych stanowiskach praktycznie nie zaobserwowano występowania istotnych oddziaływań człowieka. Właściwie na wszystkich stanowiskach raportowano występowanie ścieżek pieszych w pobliżu monitorowanego transektu, ale tylko na jednym stanowisku (Szrenica) występowanie tego oddziaływania uznano za istotnie negatywne. Ponadto na tym samym stanowisku (Szrenica) odnotowano negatywne oddziaływanie związane z zanieczyszczeniami, nie sprecyzowano jednak tego, o jakie zanieczyszczenia chodziło ekspertowi lokalnemu. Daje to zaskakujący obraz bardzo małej presji ludzkiej na badane bory świerkowe w porównaniu z danymi z regionu alpejskiego, z poprzednich lat monitoringu.

9410 – REGION KONTYNENTALNY

Parametr: Powierzchnia

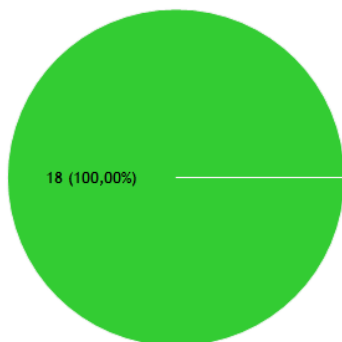


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

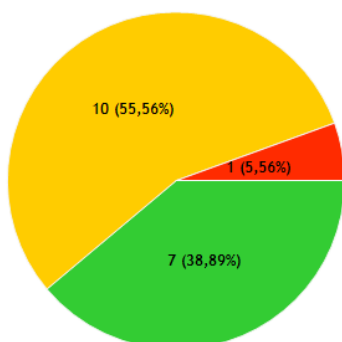


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna

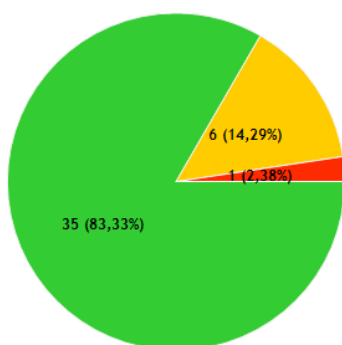


Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

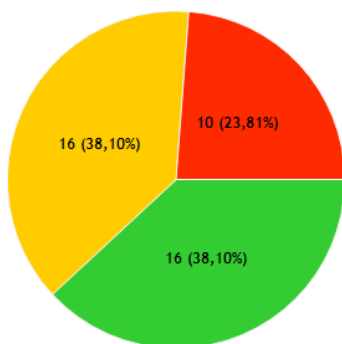
9410 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

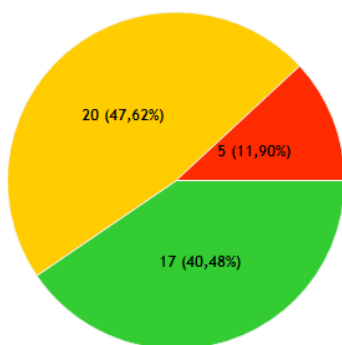


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

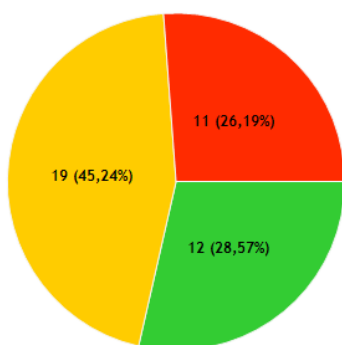
PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Perspektywy zachowania



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:
FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.

9420 Górski bór limbowo-świerkowy (*Pino cembrae-Piceetum*)

Siedlisko występuje w regionie: ALP. Badania prowadzono w latach: 2009, 2011.

Przeprowadzone badania: Jedynym obszarem występowania tego siedliska w Polsce są Tatry. Wszystkie stanowiska znajdują się na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego w strefie ochrony ścisłej. W roku 2009 przeprowadzono badania na monitoringowe na dwóch znanych stanowiskach (Siedem Granatów i Czuba

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU

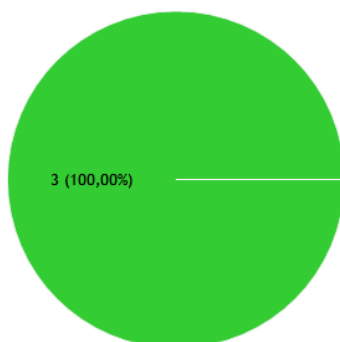
Roztocką). W roku 2011 uzupełniono reprezentację tych borów o kolejne stanowisko, położone w dolinie Suchej Kasprowej.

Wyniki: brak jakichkolwiek przesłanek do obniżenia oceny ogólnej stanu ochrony – wszystkie wskaźniki i wszystkie parametry zostały ocenione na FV. Należy podkreślić, że naturalną sytuacją jest równy stopień wytworzenia się zbiorowisk limbowych – zależy to przede wszystkim od podłoża, im bardziej jest ono niedostępne dla świerka, tym ilościowość limby może być większa, choć z czynników naturalnych wynika, że nie będzie ona nigdy osiągać pełnego zwarcia. Na ogół są to dosyć luźne skupienia limby i świerka, często z udziałem kosodrzewiny i innych gatunków krzewów subalpejskich i alpejskich oraz dobrze rozwiniętą warstwą mszystą pomiędzy gałęziami.

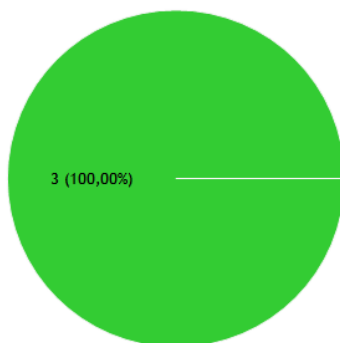
Zagrożenia: jest to w pełni naturalne siedlisko przyrodnicze, znajdujące się na terenie ochrony ścisłej w parku narodowym. Pomimo stosunkowo niewielkiej powierzchni zachowanych płatów nic nie wskazuje na możliwość pogorszenia stanu tego siedliska w najbliższych latach. Skład gatunkowy badanych stanowisk jest stabilny, nie zachodzą procesy sukcesyjne, a dynamika roślinności jest bardzo powolna i jest uzależniona od wypadania pojedynczych drzew i tworzenia się luk.

9420 – REGION ALPEJSKI

Parametr: Powierzchnia

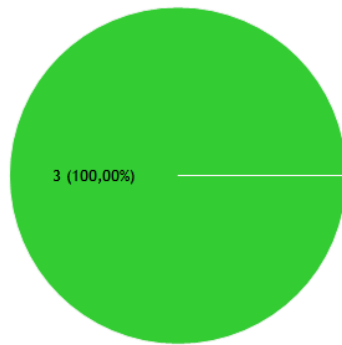


Parametr: Specyficzna struktura i funkcje

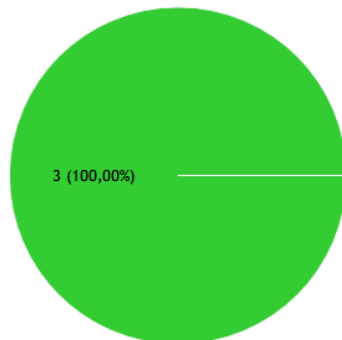


Parametr: Perspektywy zachowania

PODSUMOWANIA WYNIKÓW MONITORINGU



Parametr: Ocena ogólna



Kolory na wykresie i mapie oznaczają ocenę danego parametru:

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie podano liczbę stanowisk z daną oceną i udział procentowy tych ocen.